

LOMA

Awayaauwedo

¹ Yau Paulo Yeisu Besinana yana taupaihowa, yo tauyewasa Yaubada iyogaegau yo imwauwahiyegau na wasa namwanamwana vehabana yawalo mahalava. ² Wasa namwanamwana mwalona Yaubada iwalo yemidiyei yana tauwalo mahalavao aidiyai, ta hileleya'o Buki Ve'ahihi ainai. ³ Wasane neta Yaubada Natuna Yeisu Besinana yehabana ibom iyemala tomowa moiha Deivida yana huhu ainaena, ⁴ na multai Alu'aluwa Ve'ahihi yana wahiyalaena i'abiye mahalava neta iya Yaubada Natuna na mwalowoiyena i'abiye towolouyoi, ta ive'itagita ebeha Yeisu Besinana iya yada Bada. ⁵ Na iya ainaena Yaubada i'atemuyamuyaegau ta ivesinuwaigau ebeha Besinana yehana vehabana yavetau yewasa ta ebeha tomowa tupwa maudoidi yemidi awa'abina yamugaiyedi.

⁶ Na omiu hinage Loma Yaubada boda iyogaegomiu'o ta omiu Yeisu Besinana yana boda ainai ammiyamiya. ⁷ Ainaena na yalaulele omiu maudoimiu Loma ainai ana taumiya. Omiu Yaubada ivelauwegomiu ta iyogaegomiu ebeha omiu iya yana tomowao ve'ave'ahihimi. Yaubada Tamada na Bada Yeisu Besinana yadi atemuyamuya yo yadi nuwadaumwali imiya vahligomiu.

Paulo nuwanuwana Loma itaubo'eyedi

⁸ Ya'awa yauwedo Yaubada ainai Yeisu Besinana ainaena, wuwuna bagibagilimi yami yemidi wasana hibenabenalei tupwa maudoina ainai. ⁹ Yaubada ihanapuigau'o, hauga maudoina yagu awanoi ainai yanuwanuwatuwuigomiu. Yaubada ibom yana paihowa ainai yatalamyowegau mwala'ina Natuna wasana ana guguya vehabana. ¹⁰ Yagu awanoi Yaubada ainai hauga maudoina ebeha howahowana yalaowa yataubo'eyegomiu, ebe teina iya yana nuwatuwu dova.

¹¹ Wuwuna nuwanuwagu mwala'ina yo ya'itagomiu, ta Alu'aluwa Ve'ahihi yana aiyauya ainaena ya'abiye wahiyalagomiu. ¹² Teina ainaena omiu na yau tavehaguhagu, eeta omiu yami yemidiyena amhaguigau, yau hinage yagu yemidiyena yahaguigomiu. ¹³ Tahiguwao, nuwanuwagu ta amhanapui neta hauga bagibagilidi yagu nuwatuwu ebeha yataubo'eyegomiu na hesi nigele howahowagu. Na nuwanuwagu ebeha gamwagamwanimiyai tupwamiu ya'abiye nuwabuigomiu ta dova taumiya ganamuli tomowadi gamwagamwanidiyai ya'abiye nuwabuidine.

¹⁴ Wuwuna ilowoinanegau ebe boda maudodi aidiyai yapaihowa, hiya dalava mwala'idi aidiyai himiyamiya, yo hinage nu'ula adi tau-miyao, yo tauhanapuwo, yo hinage taunuwapwanopwanowo. ¹⁵ Ainaena omiu Lomaone nuwanuwagu mwala'ina wasa namwanamwana alimiyai yaguguyaei.

16 Wasa namwanamwana ana guguya
vehabana nigele yayahininhinimaya, wuwuna
Yaubada yana wahiyala ainai imiyamiya ainaena
ebe yaiyadiwo hiyemidi ilauyeyawahaidi,
mugai ai Yudeya alimaiyai, na omiu taumiya
ganamuli mulitai abo alimiyai. **17** Eeta moiha,
wasa namwanamwana teina ive'itagita ebeha
yada yemidi a'ava ainaena Yaubada imwau
yedumwalugita ta hauga maudoina mayada
yemidi. Wuwuna Buki Ve'ahihi yana walo dova,
iwalo, 'Taudumwaluwo yadi yemidiyena yawah
hilobai'.

Tomowa yadi mumuga yababana

18 Yaubada hinage galewaena yana modi'ini
bada ive'itaena'o hiya taumumuga yababa
maudoidi aidiyai, wuwuna hiya yadi mumuga
yababana aidiyena mumuga dumwaluna
hi'au'auhidi. **19** Yaubada ana hanapu bada i'abiye
mahalavaya'o aidiyai, na ibom ive'itauyowena'o
ta nuwadi bada imasele'o. **20** Haugana Yaubada
bale'u iyemasele, yana mumuga dawadawanidi
dova yana ala'alawowoli miyamiya vateyaina
yo lautowoi haehaedi aidiyena tomowa bada
hi'itaya'o. Eeta nigele howahowana ta tomowa
hiwalo, 'Nigele ayahanapui'.

21 Na hihanapuiya'o ibom Yaubada, na hesi
nigele hiyave'ahihi bo ainai hiya'awa yauwedo,
ainaena ta nuwatuwu awa'awawao aidiyai hi-
wahiyala, eeta guguyou ana amwahao atedi i'oiye
mwau. **22** Na hiya hi'awa hanapuyowedi, na
hesi yauyauledi. **23** Wuwuna Yaubada miyamiya
vateyaina nigele hiyawalo vetuvehaeyei, na hesi

miyalaena yadi abayemidi ginauli vagadi hipaihowaidi adi ita dova tomowa yo lagulagu yo lowolowo yo lagulagu daladaladi, ta aidiyai hitapwatapwalolo.

²⁴ Ainaena Yaubada italam ta yadi nuwatuwu bi'ibi'idi atediyai himiyamiya hipaihowaidi, eeta gamwagamwadiyena taudi hipwanopwanoli mumuga yababana ainaena. ²⁵ Wuwuna walomoiha Yaubada vehabana higwaipile oyama vehabana ainaena Yaubada nimaginaulidi aidiyai hitapwatapwalolo, na Tauyemaselediwa nigele hiyawalo vetuvehaeyei, ibom ana no'o miyamiya vateyaina. Moiha.

²⁶ Ainaena Yaubada italam ta yadi nuwatuwudawaniwo yababadine hipaihowaidi, eeta yadi waiwaihiuwone nigele taudi ana yepaihowa moihana ainaena hiyalaulau, na vali mumuga ainaena hilaulau neta yadi taliya waiwaihiuwo baidadiyao hi'eno'eno. ²⁷ Na hinage dova towatowahodi. Ve'awa au'augelu moihana waiwaihiu baidadiyao hibui ta yadi taliya towatowaho baidadiyao hinuwanuwaleleyoidi. Taudi ana yepaihowa vedebahinihinimayadi aidiyena ta yababana ana maiha ewanai mata yababana.

²⁸ Tenem ainaena nigele nuwadi Yaubada ana nuwatuwu hanapu, eeta Yaubada aidiyai italam ebeha nuwatuwu yababana i'oiye mwaudi ta ginaulidine nigele iyallowoinanedi, hipaihowaidi. ²⁹ Hiya mumuga yababa maudoina i'oiye mwaudi, dova tobwatobwa nuwanuwadi yo mumuga yababa yo alomagigili yo oiyemwalowoi yo awapa'ipa'i'i yo oyamao yo

tauvesosomana yo ulumiysi, ³⁰ walo yababayaba yo ve'aleha Yaubada ainai yo awasewa yo nuwahaehae yo gagasa yo paihowa yababadi adi tau'abiye mwala'i, na tamadiyao yo hinadiyao hi'awa sewaedi. ³¹ Na hiya yauyaule, ta yadi waloyemidi nigele hiya paihowaidi, na hinage nigele velau yo atemuyamuya aidiyai iyamiyamiya. ³² Teina tomowaone Yaubada yana loina hihanapuiya'o ta ebe yaiyadiwo dova himumuga mwalowoi ta'i ilowoinanedi, na hesi yababanane hipaipaihowai ta ainaena adi geluwo hive'ao'aonaedi na hiwalo huluhulidi.

2

Yaubada yana lauvetala

¹ Augeluwo havena ami geluwo yadi mumuga vehabana am'awa yababaedi, wuwuna ebe am'awa yababaedi na omiu hinage mumuga ehebonane ampaipaihowai neta, ambom am'awa'awa yababaegomiu. ² Na tahanapuiya'o ebeha Yaubada ibom ilowoinanei na taupaihowa yababaone ana dumwaluwena ilauvetalaedi. ³ Ainaena augeluwo omiu, ebe vali tomowa am'awa'awa yababaedi havena amnuwanuwatuwu ebeha Yaubada yana lauvetala mata nigele amyalobai. Nigele! Mata iloinaegomiu hinage, wuwuna mumugane omiu dova ampaipaihowaidi. ⁴ Na havena Yaubada yana velau am'awa'awa ginauli yababayababaedi, wuwuna i'atemuyamuyaegomiu na vehabamiu i'alama i'ita ta ebeha yami yababa ainaena i'abiye buigomiu ainai.

⁵ Ta omiu yami talinatui yo yami tuluhayaiyai vehabana ami maiha yababana amhiwahiwai ewanai. Eeta haugana Yaubada yana modi'ini yo yana lauvetala dumwadumwaluna i'abiye mahalava ana ahubena ainai ami maiha mata imwala'i alili. ⁶ Wuwuna maudoida mata ehebo ehebo alidai iyemaiha, hava yada paihowa dova. ⁷ Tomowa tupwadi amwaha namwanamwana hipaihowai ala'alabiliyei ta ebeha Yaubada yana vewasawasa yo ve'ahihi yo velau miyamiya vateyaina hibehaei, ta hiya mata Yaubada yawahi vateyai imohedi. ⁸ Na hesi tupwadi tomowa hi'ulu'uluyaiyai alili ta mumuga namwanamwana hita'wata'wataei, na mumuga yababana himulimulitaei, ainaena ebe Yaubada imodi'iniyedi mata iloinaedi. ⁹ Eeta yaiyadiwo mumuga yababana ana taupaihowao mata loina vitaina yo muyamuya mwala'ina hilobai, mugai Yudeyao na mulitai abo nigele Yudeyao. ¹⁰ Na taumumuga dumwalu maudoida mata Yaubada yana vewasawasa yo ve'ahihi yo nuwadaumwali imohegita. Ita Yudeya Yaubada mata iyemaiha mugaiyegita na abo hinage nigele Yudeya. ¹¹ Yaubada mata maudoida iloinaetoyatoyawaegita.

¹² Na yaiyadiwo howola Mosese yana loina nigele hiyabenalei na mumuga yababana hipaipaihowai mata nigele iyalauvetalaedi yadi yababa vehabana ta maudoidi mata himwalowoi. Dova hinage Yudeyaone hiya bada Mosese yana loina hihanapuiya'o na ebe hilauhapuli mata ilauvetalaedi Mosese yana loinao aidiyena. ¹³ Wuwuna nigele

loina ana benali a'ava ainaena Yaubada iyamwau yedumwalugita na hesi yana loina ana paihowa ainaena. ¹⁴ Hiya nigele Yudeyaone loinane Mosese ainaenane nigele aidiyai, na hesi hiya yadi nuwatuuwewa hipaihowa hava namwanamwana, neta bada hiya yadi loina. ¹⁵ Ainaena yadi paihowa aidiyena tahanapui ebeha atediyai loina namwanamwana imiyamiya dova Mosese yana loina, ta hiya yadi mumuga hihanapuidi'o neta aiteya yababana na aiteya namwanamwana. ¹⁶ Wasana namwanamwana, bada yaguguyaena'o alimiayai ta mata lauvetala ana hauga ainai Yaubada Yeisu Besinana iloinaei ta ibom tomowa yada nuwatuwu dawadawanidi vehabadi ilauvetalaegita.

Yudeya vehabadi

¹⁷ Na omiu vedova? Ta ambom am'abi'abihiihiyoigomiune na amwalo, 'Ai Yudeya Yaubada ihaguhagugai na yana loina imohegai Mosese ainaena'. ¹⁸ Eeta Yaubada yana nuwatuwu bada ahanapuiya'o wuwuna loininanane bada ive'itagomiu'o, mumuga namwanamwa alilina vehabana. ¹⁹ Eena ambom am'awa hanapuwegomiu ebeha tomowa mehegibugibudi adi taumugaiwo, yo hiya mumuga guguyou ana taumiya, am'abiye maseledi. ²⁰ Na yauyauledi yo hedaheda aidiyai amvetauve'ita, ebeha omiu Mosese yana loina ainaena nuwamasele na walomoiha amvaiya'o. ²¹ Owa uve'ive'ita tomowa aidiyai, na vedova owa? Ebe aidiyai uwalo, 'Havena aivaval'i, na owa, u'ai'aivaval'i? ²² Na hinage

ebe uwalo, ‘Havena ampwanopwanoli’, na owa upwanopwanoli. Na ebe uwalo yau yaubada oya'oyama yata'wata'wataena'o, na owa yaubada oya'oyamane yana vada tapwalolowai u'ai'aivavali? ²³ Omiu amwalo haehae alili amwalo, ‘Mosese yana loina alimaiyai imiyamiya’, na hesi loininanane nigele amyamultaedi, ainaena yada Yaubada ammwaumwau dobiyei. ²⁴ Dova Buki yana walomahalava, iwalo, ‘Omiu Yudeya yami mumuga ainaena nigele Yudeya Yaubada hi'awa yababayababaei’.

²⁵ Na moiha omiu Yudeya Abelaham yana ila'ilala hapi taumiayai imiyamiya. Na ebe Mosese yana loinaone ammulitaedi, ila'ilalawa hapine ginauli namwanamwana alimiyai, na hesi ebe loininanane nigele amyamultaedi moiha ila'ilalanane alimiyai ginauli awa'awawa. ²⁶ Na hesi nigele Yudeya Abelaham yana ve'ive'ilalane nigele taudiyai iyamiyamiya, na ebe loinadine hi'awa abiyedi hiya adi oleya dova ila'ilalanane aidiyai imiyamiya. ²⁷ Ainaena omiu Yudeya howola abo nigele Yudeya hiwalo meheigomiu, wuwuna Mosese yana loina yo Abelaham yana ila'ilalane alimiyai imiyamiya, na nigele loinadine amyamulimultaedi, na hesi nigele Yudeya bwagana nigele Abelaham yana ila'ilalane taudi ainai, Mosese yana loina himulimultaedi.

²⁸ Eeta aiteya tomowa ana ve'ive'ilala tauna hapi tomowa nimadiyena hipaiapaihowai, neta iya nigele Yudeya moiha. ²⁹ Hesi Yudeya tomowana moihana neta atenai ve'ive'ilalane. Nigele loina lelelelena yana pahowaena

na Yaubada Alu'aluwana yana paihowaena. Nuwana tomowa teina dova mata nigele tomowa hiyano'owedi, na hesi Yaubada mata ino'owedi.

3

¹ Ebe dova, hava ana namwanamwa ita boda teina yehada Yudeya? Na hinage hava ana namwanamwa ve'ive'ilala tauda hihapihapidi?

² Ta moiha, ginauli namwanamwadi bagibagilidi alidai himiyamiya. Na ginauli mugamugaina neta Yaubada yana walo alidai imwauwiya'o.

³ Na ebe Yudeyaone tupwadi nigele hiyayemidi, neta mata vedova? Mata taunuwatuwu bwaubwau vehabadi na Yaubada yana waloyemidi mata nigele iyayemala moiha, bo? ⁴ Mata nigele! Bwagana tomowa maudoidi hi'oya'oyama na Yaubada mata nigele iya'oyama. Dova Yaubada yana Buki ainai hilele hiwalo,

'Yam walo aidiyai ebeha tomowa hi'awa dumwaluwego.

Lauvetala ainai yam walo hidumwalu ta havena tomowa hiwalo au'auhi.'

⁵ Hesi ebe yada mumuga yababa Yaubada yana mumuga namwanamwana i'abiye mahalava, na hava vehabana mata ilaumehe sabuwegitane. Nuwana mumugana nigele hi'abiye dumwalu, bo? (Teina tomowa yadi nuwatuwuwenya ya'au'aubabadane.) ⁶ Mata nigele. Wuwuna ebe Yaubada nigele yana dumwalu nigele howahowana taumiya bale'u ilauvetalaegita.

⁷ Eeta yada ve'oya'oyamaena mata Yaubada yana vewasawasa yo yana dumwalu ta'abiye mahalava, hava vehabana na mata ve'ewa tavai

ita tauyababa. ⁸ Na nuwana amwa'amwaha yababadi ta paipaihowaidi aidiyena na mata Yaubada yana namwanamwa ta'ita lobai, bo? Mata nigele. Tomowa tupwadi teina ve'itane vehabana na hiwalo sebasebaiyegau. Na ana dumwalu hiya mata ve'ewa hivai.

Nigele teya yana mumuga namwanamwana

⁹ Ebeha ita Yudeya yada miyamiyane nigele Yudeya yadi miyamiya inamwanamwa gabaei? Nigele! Bada yave'itagita'o ebeha maudoida tauyababa. ¹⁰ Dova Buki Ve'ahihi yana walomahalava iwalo:

'Nigele teya yana mumuga dumwaluna. Nigele alili.

¹¹ Nigele hinage teya yaiya iyahanapui,
ta nigele teya yaiya Yaubada iyabehabehaei.

¹² Eeta, tomowa maudoidi bada hilau hapuli'o
ta amwaha yababana ainai himahalava'o.

Nigele teya hinage yana paihowa
namwanamwana. Nigele alili.

¹³ Na awadi hibowa dova magai ho'eho'ena,
ta ve'oya'oyama memenadiyena himahamahalava.

Hopadiyena yadi walowone dova weso womawomalidi.

¹⁴ Na walo yababayababa yo manini hauga
maudoina himahamahalava.

¹⁵ Na aedi himwayamwayau tomowa adi
oiyemwalowoi vehabadi.

¹⁶ Na ebe aiteya tupwa ainai hilalau, mata
ginauli maudoina hi'abiye yababadi yo
hivenuwayababadi.

- 17** Nigele teya nuwadaumwali bo ve'awa au'augelu aidiyai iyamiyamiya.
- 18** Yo hinage nigele Yaubada ana meheuhi aidiyai iyamiyamiya.'
- 19** Na wau tahanapuiya'o Mosese yana loina hava iwalowaloweine neta iwalowalo lawei yaiyadiwo loina alonai adi taumiya aidiyai. Eeta neta ainai na tomowa mata nigele hiyawalo au'auhi na Yaubada mata tomowa maudoida ilauvetalaegita. **20** Wuwuna mata nigele yaiya teya iwalo, 'Yaubada mehenai yau yadumwalu wuwuna yana loina hava iwalowalowi maudoina yamulimulitaei'. Loina yana paihowa tomowa ipaihowaidi ta hi'itauyoidi ebeha bada hiyababa'o.

Yaubada imwau dumwaluwegita

- 21** Hesi teina hauga Yaubada tomowa imwauye dumwalugitawa iya baidana bada imiya mahalava'o. Iya nigele yana paihowa loina yana tupwa ainai. Bwagana Mosese yana loina yo tauwalo mahalavao teina mumugane hiwalo'auligita. **22** Yaubada tomowa imwau yedumwalugita yada yemidi ainaena Yeisu Besinana ainai. Teina dova Yaubada ipaihowai maudoida Yeisu Besinana ana tauyemidiwo alidai wuwuna nigele teya ana vagavaga.
- 23** Taumiya bale'u maudoida tauyababa, na tamiya wahi Yaubada yana wasawasa ainaena.
- 24** Na hesi Yaubada yana aiyauya ve'i'ilena maudoida imwau yedumwalugita Yeisu Besinana ainaena ta ihahaloigitane. **25** Na Yaubada Natuna i'aiyauyanei ta 'wahinanaena ilauvaigita

Yaubada ainai baidada tave'au'augelu, neta ebe Yeisu tayemidiyei. Teina Yaubada ipaihowai ta ainaena ive'itagita ebeha iya taudumwalu, wuwuna mwalona tomowa yadi yababao i'itadi'waidi na i'alama'i'ita ana higa Yeisu Besinana ivetamalenama alidai. ²⁶ Eeta teina hauga Yaubada ive'itagita ebeha ibom taudumwaluna, ta Yeisu ana tauyemidiwo ita i'awa dumwaluwegitai.

²⁷ Eena vedova, howahowana tawalo haehae ginauli teina vehabana? Nigele ta'i! Wuwuna yada yemidi a'ava ainaena i'awa'awa dumwaluwegita, na nigele loina ana awa'abi ainaena. ²⁸ Ainaena ta'ita lobai neta tomowa yada yemidiyena Yaubada mata i'awa dumwaluwegita, na nigele loina ana awa'abi ainaena. ²⁹ Yede Yaubada ita Yudeya tabom yada Yaubada? Nigele, na nigele Yudeya hinage yadi Yaubada. ³⁰ Yaubada ehebo ta'i. Ainaena na ita Yudeya imwauye dumwalugita yada yemidiyena, na hinage nigele Yudeya yadi yemidiyena imwau yedumwaluwedi. ³¹ Eeta ebeha teina yemidine vehabana na Moses yana loina tamwau gabaei, bo? Nigele! Hesi loina ana tupwa ainai tatowolo wahiyala.

4

Abelaham yada aba'ita

¹ Na hava mata Abelaham vehabana tawalowej? Abelaham iya tubuda mugamugaina, na hava iya yana ita loba? ² Ebe iya Yaubada imwau dumwaluwei ginauliwone ipaipaihowaidine aidiyena, howahowana

vehabadi iwalo haehae, na hesi havena Yaubada mehenai.³ Wuwuna Buki Ve'ahihi iwalo, 'Abelaham Yaubada iyemidiyei, ta yana yemidi ainaena Yaubada ivahili ta iya tomowa dumwadumwaluna'.

⁴ Towaho ipaihowa neta ana maiha himohemohei, ta nigele hiyawalowei ebeha dova ana aiyauya, na hesi yana ala'i'iwahi ana maiha. ⁵ Ainaena ebe yaiya tomowa nigele yana paihowa na hesi Yaubada iyemidiyei neta iya tauyababao inuwanuwahamuidi. Neta tomowane yana yemidi vehabana na Yaubada i'awa dumwaluwei. ⁶ Na mwalona bada Deivida iwalo'o haugana tomowa teya Yaubada i'awa dumwaluwei nigele yana paihowaena na hesi yana yemidiyena. Eeta yana yaliyaya vehabana iwalo:

⁷ 'Hiya tauyaliyaya moiha wuwuna Yaubada yadi yababao maudoidi inuwanuhamuidi na imwauwahiyedi'o.

⁸ Hiya hinage hiyaliyaya wuwuna Bada yadi yababao mata nigele iyavahilidi.'

⁹ Teina yaliyayane Deivida iwawaloweine tomowa hibom taudi hapihapidi ve'ive'ilaladi vehabadi, bo? Nigele alili! Hiya hinage nigele taudi ve'ive'ilaladi aidiyai. Eeta bada awalowena'o awalo, 'Abelaham Yaubada iyemidiyei ta yana yemidi vehabana Yaubada ivahili iya tomowa dumwadumwaluna'.

¹⁰ Maivihana teina laulaune ivevetuwunine? Howola nigele Abelaham yana ve'ive'ilala hiyamwauwi bo bada himwauya'o na ivevetuwunine? Howola nigele Abelaham yana

ve'ive'ilala hiyamwauwi na teina laulaune ivevetuwunine. ¹¹ Neta haugane nigele ve'ive'ilala hiyamwauwi na ve'ive'ilalane ebeha i'abiye mahalava neta yana yemidi vehabana na Yaubada ivahili iya tomowa dumwadumwaluna. Teina ainona neta yaiyadiwo ma'adi ve'ive'ilalao na hiyemidi ebeha Yaubada imwaumwau yedumwaludi, hiya Abelaham adi mumuga. ¹² Hiya mayadi ve'ive'ilalao neta Abelaham adi mumuga, na yemidinane ainai himiyamiya na himulimilitaei dova Abelaham yana yemidine mulitai abo ve'ive'ilalanane ivavaine.

Yemidiyena Yaubada yana waloyemidi tavai

¹³ Yaubada Abelaham iwalo yemidiyei ebeha mata mayana huhuwo bale'u maudoina hiloina. Na yana waloyemidi neta nigele yana awa'abi loina vehabana ainaena, na hesi yemidiyena awadumwalu ilobai Yaubada ainaena. ¹⁴ Eeta, ebe Yaubada yana waloyemidi loina ana awa'abi ainaena, neta mata yada yemidi nigele ainona, yo hinage Yaubada yana waloyemidi nigele ainona. ¹⁵ Wuwuna loina ainaena Yaubada yana modi'ini ilawelawenama. Na havaidova ainai nigele loina neta ainai nigele loina ana awasewa.

¹⁶ Eeta neta waloyemidine ita tauyemidiwo alidai imiyamiya. Teina vehabana na waloyemidine yana wahiyala imiya geyo'awa Abelaham tubunao aidiyai neta yana ve'i'ila nigele maihana. Ita nigele tau'awa abi tayabom alidai na hiya hinage loina nigele hiyabenabenelei na hiyemidi dova Abelaham iyeyemidine. Ainaena Abelaham iya maudoida ada

mumuga mugamugaina. ¹⁷ Dova Yaubada yana Buki ainai iwalo, 'Yavesinuwaigo'o ta owa bale'u maudoina tubudi'. Abelaham Yaubada iyemidiyei. Ibom Yaubada taumwalowoi adi tau'abiye towolouyo, na hinage hava nigele iyamiyamiya howahowana iwalo na himahalava.

¹⁸ Abelaham iyemidi na inuwatuwuhae. Bwagana nigele teya nuwatuwuhae ana aino iya'ita, na hesi dalava maudoida iya ada mumuga. Dova Buki yana walo, 'Tubumwao adi bagibagili mata dova utui adi bagibagili'. ¹⁹ Eeta, Abelaham bada ana bolimai muhamuhana na 100 na hesi yana yemidi nigele iyatapiya haugana inuwatuwui tauna bada imwalowoi'o yo hinage mwanena Sela nigele howahowana na heda ilobahi. ²⁰ Na yana yemidi nigele iyalaugabaei eeta Yaubada iwalo yemidiyei ebeha havena inuwanuwatuwu bwaubwau. Na hesi yemidi wahiyala ainaena i'oiye mwau ta Yaubada iwalo vetuvehaeyeine. ²¹ Iya atenai iwahiyala alili, ebeha Yaubada yana waloyemidine howahowana ipaihowai. ²² Neta vehabana ta Abelaham yana yemidi Yaubada i'awa dumwaluwei. ²³ Walowone ainaena ana awadumwalu ilolobaine nigele iya ibom vehabana hiyalele, ²⁴ ita hinage maudoida vehabada hilele. Ebeha mayada yemidi Yaubada ainai, iya yada Bada Yeisu mwalowoiyena i'abiye towolouyoi mata ivahiligita ita tomowa dumwadumwaluda. ²⁵ Na ita yada yababao vehabana Yeisu hiyemwalowoi, na mwalowoiyena Yaubada i'abiye towolouyoi, ta ainaena ebeha i'abiye dumwalugita Yaubada mehenai.

5

Miyadumwalu Yaubada baidada

¹ Ainaena teina hauga yada yemidiyena bada Yaubada imwau yedumwalugita'o ta Yaubada baidada tanuwadaumwalu yada Bada Yeisu Besinana ainaena. ² Ta yemidiyena Yeisu iya iluwuwegita Yaubada yana ve'i'ila alonai ta wau tamiyamiya. Na Yaubada yana wasawasa ve'alona taha'wai mayada yemidi di'waena tayaliyaliyayai. ³ Hinage tayaliyaya hauga vitai aidiyai wuwuna ta hanapui neta vitai iya alama'i'ita ivaivaiyama. ⁴ Na alama'i'ita iya Yaubada yana mumuga namwanamwa ilawelawenama. Na mumuga namwanamwana iya yemidi miya ha'wana ilawelawenama. ⁵ Nuwatuwuhaene teina nigele teya nuwa'uvali ainai iyamiyamiya, wuwuna Yaubada yana velau ilau'atuhiwai atedai Alu'aluwa Ve'ahihi ainaena neta iya yana aiyauya.

⁶ Haugana ita howola tapitapiyada Besinana imwalowoi yada yababao vehabadi mahananane ivevesinuwaiwa ainai. ⁷ Ginauli olo'ololona ebe yaiya imwalowoi taudumwalu vehabana. Nuwana mata dova ta tomowa teya i'atepatu ta imwalowoi tomowa namwanamwana vehabana. ⁸ Hesi Yaubada ive'itagita yana velau ana mwala'i haugana ita howola tauyababa neta Besinana yana mwalowoi ainaena.

⁹ Iya 'wahinana yana sagena vehabana imwau yedumwalugita Yaubada baidada ainaena ta hanapui ili'ilimani Yaubada yana modi'ini mata nigele tayave'alo wuwuna Besinana bada imwalowoi'o vehabada. ¹⁰ Eeta moiha, mwalona

ita Yaubada ana alehao na hesi natuna yana mwalowoi ainaena bada tave'au'augelu'o. Ta teina haugane ita Yaubada ana geluwo eeta Besinana yana yawahaiyena mata ilivahigita. ¹¹ Hesi neta nigele ibom, ita hinage tayaliyaya wuwuna hava Yaubada ipapaihowaine yada Bada Yeisu Besinana ainaena ta hauga teina Yaubada ainai ta'awa au'augeluyo.

Adam na Besinana

¹² Mugai mumuga yababana ilaoma bale'uwai ehebo towaho ainaena, na yana yababa ainaena mwalowoi baidana ivaiyama, eeta ainona neta mwalowoi idabalala tomowa maudoida alidai, wuwuna maudoida taumumuga yababa. ¹³ Na mwalona Mosese yana loina nigele bale'uwai hiyamiyamiya, yababa imiyamiya, na hesi Yaubada nigele tomowa iya'awa yababaedi wuwuna nigele loinanane aidiyai. ¹⁴ Eeta, Adam yana haugai ana higa Mosese yana hauga ainai mwalowoi iloina tomowa maudoidi aidiyai. Bwagana hiya yaiyadiwo nigele hiyalauhapuli dova Adam ipapaihowaine haugana Yaubada yana loina i'awa sewaedine na hesi mwalowoi iloinaedi. Towaho mata mulitai ilalaoma neta ana oleya dova Adam.

¹⁵ Na hitau bwauwone nigele ehe'ehebodine wuwuna Yaubada yana aiyauya nigele dova Adam yana lauhapuli. Moiha neta tomowa maudoina himwalowoi wuwuna ehebo towaho yana lauhapuli ainaena. Na hesi Yaubada yana ve'i'ila imwala'i alili na hinage yana aiyauya tomowa bagibagilidi aidiyai ehebo towaho yana ve'i'ila ainaena neta Yeisu Besinana. ¹⁶ Na tenem ehebo

ana vagavaga gamwagamwai neta Yaubada yana aiyauya na towaho ehebo yana lauhapuli. Lauhapuline tuluhanai yababa ve'ewana ana lauvetala ilalaomane na hesi lauhapuli bagibagilidi tuluhadiyai aiyauya ainona Yaubada imwau yedumwalugita. ¹⁷ Eeta, towaho ehebo ta'i yana yababa ainaena mwalowoi ivetauloina towaho ehebo yana yababa ainaena. Na hesi towahone bwaunane yana paihowa iwahiyala alili, ibom Yeisu Besinana Yaubada yana ve'i'ila imohe ve-hulugita nigele i'awa maimaiha, na hesi imwau yedumwalugita iya baidada. Ta mata aiyawasi ainai Yeisu Besinana ainaena taloina.

¹⁸ Ainaede tahanahanapui ebeha ehebo towaho yana yababa ainaena na tomowa maudoida lauvetala ve'ewana taveve'alone. Dova hinage ehebo towaho yana paihowa dumwaluna ainaena howahowana tomowa maudoida ilivahigita, na Yaubada i'awa namwanamwaegita na yawahi vateyai imohegita. ¹⁹ Eeta ehebo towaho yana loina ho'e ainaena tomowa maudoidi hiyababa, na hinage ehebo towaho yana awa'abi ainaena tomowa maudoidi i'abiye maseledi ta Yaubada i'awa dumaluwedvi.

²⁰ Moiha, hauganane Mosese yana loina imahalava, yababa imwala'i, na haugana yababa imwala'i alili Yaubada yana ve'i'ila imwala'i di'wa. ²¹ Ainaena tahanapuiya'o ebeha yababa ainona neta mwalowoi iwahiyala tomowa aidiyai, na Yaubada yana ve'i'ila ainona iwahiyala alili, eeta imwau yedumwalugita iya baidada na yawahi vateyai tavai yada Bada Yeisu

Besinana ainaena.

6

Ita na Besinana tavetoyatoyawa

¹ Yede hava mata tawaloweine? Ita ebeha mumuga yababana ainai besiwa tamiyamiya na Yaubada yana ve'i'ila alidai imwala'i, bo?

² Nigele alili! Ita tamwalowoi'o yada yababao miyamiyadi ainaedi nigele howahowana ta-lautowoi na vedova ta mata tamiyamiya alabili yababa holanai? ³ Wuwuna tahana-pui neta haugana bapitaiso tavavaine, yada ve'ehebo Yeisu Besinana baidada hinage bapi-taiso ainaena tamwalowoi toyatoyawa. ⁴ Ainaena haugana ta bapitaiso neta Besinana baidada tamwalowoi, ta hiyemagai eheboigita'o. Teina ve-habana na Besinana Tamana yana wasawasaena mwalowoiyena i'abiye towolouyoi neta dova hinage ita mata yawahi vauvauna ainai tamiya ilimani.

⁵ Na ita bada yana mwalowoine alonai tave'ehebo'o. Eeta mata iya yo ita tave'ehebo yana towolouyo ainaena. ⁶ Tahanapuiya'o neta ada lautowoi miyamiyadi bada Besinana baidana hive'abahi oviyedi'o. Eeta tauda adi lautowoi bi'ibi'idi yadi wahiyala bada ibohoidi'o ta mata nigele yababa ainai tavetaupaihowa. ⁷ Wuwuna haugana tomowa imwalowoi, neta bada yababa yana pai ilotalivahi'o.

⁸ Na ebe Besinana baidada tamwalowoi toyawa tayemidi mata iya baidada mayawahida tamiya toyawa. ⁹ Wuwuna tahanapuiya'o neta Besinana mwalowoiyena itowolouyo'o ta mata nigele

hinage iyamwalowoiuyo. Mwalowoi yana wahiyala iya ainai bada i'ovi'o. ¹⁰ Besinana mai'ehebo imwalowoi eeta yababa yana wahiyala iya ainaena bada i'ovi'o ta wau livahine imiyamiyane neta Yaubada vehabana imiyamiyane. ¹¹ Ainaena ita yababa ana tupwa ainai tavahiliuyoigita'o neta bada tamwalowoi'o na Yeisu Besinana ainaena Yaubada vehabana tamiyamiya.

¹² Yababa havena amtalatalamwei ta taumi yana paihowa bi'ibi'idi iloiloinaegomiu ta yadi nuwalelewo ammulimulitaedi. ¹³ Havena taumi yaunao amtalatalamwedi ta tau ana yepaihowa yababana vehabadi. Na hesi Yaubada ainai amtalamwegomiu dova tomowa mwalowoiyena i'abiye yawahaigomiu. Yaubada ainai mau-doina amtalamwedi ta iya mumuga dumwalu vehabana iyepaihowagomiu. ¹⁴ Yababa havena iloiloinaegomiu, wuwuna Yaubada yana ve'i'ilila ammiyamiya, na nigele yana loina ainaena.

Dumwalu ana taupaihowao

¹⁵ Yede mata vedova? Howahowana yababa tamulitaei wuwuna nigele Mosese loinaena tayamiyamiya na Yaubada yana ve'i'ilaea ilivahigita, bo? Nigele alili! ¹⁶ Tahanapui ili'ilimani neta ebe tauolina teya ainai tatalamyowegita ebeha tavetaupaihowa moihana ita neta tauloonane ta'awa'awa abiyeine. Ebe yababa ainai tatalamyowegita mata tamwalowoi na ebe Yaubada ta'awa abiyei mata imwau yedumwalugita. ¹⁷ Hesi Yaubada ya'awa yauwedowej wuwuna mwalona yababa iyepaihowagomiu na wau ve'ita teya

ana ita amvai ta ve'itane ainai yami nuwatuwu holadiyena am'awa abiyei. ¹⁸ Na yababaena Yaubada ivaivehulugomiu ta wau mumuga dumwaluna ana taupaihowao.

¹⁹ Yaiyadiwo tomowa hi'au'aubabada alimiayai neta dova yau ya'au'aubabada vetaupaihowa vehabana wuwuna yami hanapu nigele iyamwala'i. Mwalona taumiу yaudiyao tupwadi amtalamwedi ta amyepaihowadi miya bi'ibi'idi ta yababadi aidiyai ta yababana iyepaihowagomiu. Howahowana dova wau, taumiу yaudiyao amtalamwedi ta amyepaihowadi mumuga dumwaluna ainai ta miya ve'ave'ahihina vehabana amvetaupaihowa. ²⁰ Haugana ita yababa iyepaihowagita, nigele habuluna mumuga dumwaluna taya'ita lobai. ²¹ Neta mumugaone wau tahinimayaedi. Hesi mwalona tapaipaihowaidi hava namwanamwana aidiyena tallobaidine. Neta mumugaone tapaipaihowaidine tuluhanai mata mwalowoi tave'alo. ²² Hesi wau yababa yana paiyena Yaubada ivaivehulugita ta ita Yaubada yana taupaihowao. Yada vetaupaihowa maihana mata miya ve'ave'ahihina iya ainai talobai ta tuluhanai mata aiyawasi vateyai tave'alo. ²³ Wuwuna yababa ana maiha neta mwalowoi, na hesi Yaubada yana aiyauya nigele maihana, neta yawahi vateyai yada Bada Yeisu Besinana ainai.

¹ Tahiguwao, hava ebeha mata yawalowei neta amhanapui ili'ilimaniya'o wuwuna maudoimiu Mosese yana loina amhanapuiya'o. Loinane neta tomowa iloiloinaei ana higa tomowane yawahina bale'uwai i'ovi. ² Aba'ita dova waihiu tawatawholana. Loinaena mata waihiune mwanena ainai imiyamiya ana higa towahone imwalowoi. Hesi ebe towahone imwalowoi mata loina waihiune ipapaiyepatune towahone ainai bada ilotaho'e'o. ³ Ainaena ebe mwanena howola mayawahina na waihiune teya towaho baidana himiyamiya neta mata iya yehana taumehe'ayo. Hesi ebe mwanena imwalowoi mata loinanaena iya nigele pai ainai iyamiyamiya ta mata nigele yehana taumehe'ayo ebe towaho teya itawaholai.

⁴ Tahiguwao, howahowana hinaage dova ita. Loina ainai ita bada tamwalowoi'o Besinana Tauna ainaena wuwuna ita Besinana tauna yaunao. Na iya mwalowoi ainaena Yaubada i'abiye towolouyoi ta ita iya ainaena ebe ta'aino ili'ilimani Yaubada vehabana. ⁵ Wuwuna hau-gana tabom yada nuwatuwuwenia tamiyamiya neta loina ada lautowoi holadai bi'ibi'idi i'oi'oiye mwahalidi ta hipaipaihowa ta ebeha ta'aino ili'ilimani mwalowoi vehabana. ⁶ Na hesi wau loininanane yana pai ainai bada tamiya wah'i'o, wuwuna mwalona loininanane i'abi avivinigitane bada tamwalowoi gabaena'o. Ainaena ta'ita nigele loina miyamiyana lelelelena ainai taya-paipaihowa na Alu'aluwa Ve'ahihi mayawahina vauvauna ainai tapaipaihowane.

Loina na yababa

⁷ Ainaena hava mata tawaloweine? Ebeha loinaone neta yababadi, bo? Nigele! Na hesi ebe nigele loina, mata nigele yababa yayahana-pui. Ebe nigele loina teina dova iyawalowei iwalo, ‘Hava tomowa teya ainaena havena unuwanuwaleleyei’, mata nigele yayahanapui neta nuwalele tenem dova imiyamiya. ⁸ Hesi loina teina ainaena na yababa yana hawa-hawaga ilobai ta nuwalele aiduma ana ita vagana ateguwai imahamahalava. Ebe nigele loina mata yababana nigele ana ita yayahanapui. ⁹ Yau hinage mwalona loinane nigele yayahanapui neta mayagu yaliyaya yamiyamiya. Na hesi haugana loinane yahanapui ta yababa ive'ita lobaigau ta yau yanuwayababa. ¹⁰ Na loinanane ainona ebeha mata yawahi ivaiyama na yau aliguwai neta mwalowoi ivavaiyamane. ¹¹ Loinane ainaena yababana yana hawahawaga ilobai ta i'oyamaegau yo i'oi'oiye mwalowoigau. ¹² Eeta Mosese yana loina neta ginauli ve'ave'ahihina, ta loinane ana aubabada neta idumwalu yo in-amwanamwa ta iya ainai ve'ave'ahihina.

¹³ Yede teina loinane namwanamwanane mwalowoi ivaivaiyama aliguwai, bo? Nigele alili. Yababana iya yagu mwalowoi ivaivaiyama. Na hava namwanamwana ainaena mwalowoi ipaipaihowa holaguwai neta ebeha yababana i'abiye mahalava neta yababana. Eeta loinane ainaena ebeha i'abiye mahalava neta yababa moiha iyababa vateyai.

Alu'aluwada na tauda yadi paihowa

¹⁴ Mosese yana loinane bada tahanapuiya'o ebeha Yaubada ainaena, na yau neta tomowa

mohili ta taugu yana nuwaleleyena yamiyamiya yo yababana ainai yapaipaihowa. ¹⁵ Eena nigele yayanuwamasele hava vehabana ginaulidine yapapaihowaидine, wuwuna hava yata'wata'waedi'o besiwa yapaipaihowaидi, na hesi hava nuwanuwagune nigele yayapaipaihowaидi. ¹⁶ Eeta, Mosese yana loinane ya'awa moihaei, wuwuna yababa yapaihowaiya'o nigele namwanamwana aliguwai. ¹⁷ Nigele ebeha yau yagu paihowa na hesi lautowoi yababana ateguwai yana paihowa. ¹⁸ Yahanapuiya'o ebeha nigele teya mumuga namwanamwana tauguwai iyamiyamiya, eeta mumuga namwanamwana nuwanuwagu na hesi nigele howahowagu yapaihowai. ¹⁹ Ainaena, nuwanuwagu mwala'ina yamumuga namwanamwa na hesi nigele howahowagu, wuwuna yababa howola yapaipaihowa. ²⁰ Teina ainaena tahanapui ebeha yababanane yapaipaihowaине nigele yau aliguwena, na hesi lautowoi yababana ateguwai iya yana paihowa,

²¹ Ginauli teina hive'ita ili'ilimanigau ebeha hava namwanamwana nuwanuwagu yapaihowaиди, na hesi yababa iha'waha'wa ta mata bada yapaihowai. ²² Yahanapu ili'ilimaniuyoigau'o Yaubada yana loina ainai yayaliyaya moiha, ²³ na hesi vali loinao aidiyena taugu maudoina iloiloinaegau, hauga maudoina lautowoi yababana ateguwai iwahiyala alili ta yagu nuwatuwu namwanamwadi i'abi'abiye tapiyadi, na taugu yana paihowa yababana ainaena pai yo mwalowoi yalobalobaidi. ²⁴ Moiha yau tomowa ate muyamuyagu! Teina

nuwalelene taugu ilawelawai mwalowoi ainai na mata yaiya ihaloigaune? ²⁵ Na hesi ta'awa yauwedo Yaubada ainai wuwuna yada Bada Yeisu Besinana ihaloigau'o.

Ainaena yagu miya teina dova yau ategu yatalamwei moiha Yaubada yana loina yapaihowai, na hesi taugu nuwanuwana loina yababana yapaihowai.

8

Yaubada Alu'aluwana yawahi moiha wuwuna

¹ Eeta moiha ebe Yeisu Besinana baidada, nigele mata yababa ve'ewana tayave'alo.

² Besinana Yeisu baidada, ainaena Yaubada Alu'aluwana yana wahiyalena yababa yo mwalowoi yadi loina aidiyena ilivahigita'o, ta yawahi vauvauna talobaiya'o. ³ Livahine teina Mosese yana loinane nigele howahowana, wuwuna ada lautowoi tapitapiyana, ainaena Yaubada livahine ipaihowai, neta Natuna moiha italamwei idobima bale'uwai ana oleya dova ita tauyababa tauda ili'wa, na yada yababa vehabana ipwaoliuyowei ta yada yababaone iwahiyala gabaedi, ⁴ eeta teina hauga Yaubada Alu'aluwana yana hagu ainaena howahowana loina dumwadumwaluna tamulitaei, na nigele ada lautowoi tapitapiyana ainaena.

⁵⁻⁶ Wuwuna ebe yaiyadiwo adi lautowoi tapitapiyana himulimulitaedi neta hibom vehabadi hinuwanuwatuwu, na mumugane ainaena mwalowoi hilobalobai, na yaiyadiwo ebe Alu'aluwa Ve'ahihi himulimulitaei, hiya

Yaubada yana nuwatuwu hipaiapaihowai, adi maiha neta yawahi namwanamwana yo miyadaumwali. ⁷ Na ebe ada lautowoi tapitapiyana tamulitaei, neta bada Yaubada tave'ave'alehaei, ainaena nigele howahowana yana loina tamulitaei. ⁸ Eeta ebe ada lautowoi tapitapiyana nigele howahowana Yaubada iyaliyaya vehabada.

⁹ Na hesi omiu Yaubada Alu'aluwana iloiloinaegomiu yo hinage alimiayai imiyamiya, ainaena ambom ami lautowoi tapitapiyana nigele iyaloiloinaegomiu. Eeta ebe yaiya nigele Besinana Alu'aluwana ainai iyamiyamiya, iya nigele Besinana yana boda. ¹⁰ Eeta moiha, tauda mwalomwalowoidi mumuga yababa ainaena, na ebe Besinana alidai imiyamiya, alu'aluwada nigele howahowana imwalowoi, na hesi mayawahida tamiya namwanamwa, wuwuna bada i'abiye dumwalugita'o. ¹¹ Yaubada Alu'aluwana Yeisu mwalowoiyena i'abiye towolouyoi, eeta ebe alimiayai imiyamiya, mata Yaubada Alu'aluwanane ainaena taumi mwalomwalowoidi alimiayai yawahi vauvaudi i'aiyauya.

¹² Ainaena tahiguwao, nigele iyallowoinanegita ebe ada lautowoi tapitapiyana tamulimulitaei. ¹³ Mata dova ta tamwalowoi, na hesi ada lautowoi tapitapiyana tata'wata'wataei na Yaubada Alu'aluwana tamulitaei ta ebe Alu'aluwanaena ada lautowoi tapitapiyana ta'oiye mwalowoi, ta ebe yawahi namwanamwana talobai. ¹⁴ Na hinage Yaubada i'awa natugu alidai ebe Alu'aluwana tamulitaei. ¹⁵ Wuwuna

Alu'aluwane Yaubada imomohegitawa nigele ebeha ipaihowaigita ta mayada meheuhi tapaihowa. Na hesi Alu'aluwane ipaihowaigita ta ita Yaubada natunao yo Alu'aluwane yana ala'alawowoliyena tayoga Yaubada ainai na tawalo, 'Aba, Tamamai'. ¹⁶ Yo hinage Alu'aluwanaena alu'aluwada hanapu imohedi ta ebe tahanahanapui ebeha ita Yaubada natunao. ¹⁷ Ebe ita Yaubada natunao mata Besinana baidada awanamwanamwa talobai Yaubada ainaena. Na hesi tamuya dova Besinana yana muya ta ebe wasawasa talobai dova Besinana yana wasawasa.

Vewasawasa mehedai

¹⁸ Muya teina hauga talobalobai yanuwatuwui ebeha nigele ginauli mwala'ina, wuwuna miya wasawasa howola abo talobai, neta namwanamwa alilidi, ¹⁹ wuwuna Yaubada yana yemaselewo maudoidi hiha'waha'wa nuwanuwadi mwala'ina ebeha natunaone i'abiye mahalavagita ta hi'itagita. ²⁰ Na Yaubada yana yemaselewo nigele yababadi, na iloinaedi ta teina hauga hiveginauli awa'awawa, na hesi yana yemaselewone ma'adi yemidi hiha'waha'wa mata ivedumwaludi. ²¹ Wuwuna howola abo Yaubada i'abiye vauvaudi ta havena hipwahapwaha, na yadi miya namwanamwana imohedi, dova ita natunaone na yadi vewasawasa hive'alo.

²² Tahanapuiya'o neta Yaubada yana yemaselewo hauga maudoina adi muyamuyao aidiyena hisidasida, dova waihiu ana muyao labalaba ainai. ²³ Na ita hinage Alu'aluwa

Ve'ahihi lautowoi namwanamwana habuluna ta'i imohemohegita na mulitai abo miya namwanamwana moiha talobai, ainaena teina ta'i ma'ada muyao tasidasida na taha'waha'wa, aiteya hauga ainai tauda i'abiye vauvau, na i'awa natuna moiha alidai. ²⁴ Hauga teina yemidiyena ta ha'waha'wa neta ada livahi ainona ebeha ta'ita. Wuwuna neta yada nuwatuwuhae nigele taya'ita lobai. Moiha, howola nigele taya'ita ginauli hava ta'ita'itadine neta vehabana havena tanuwanuwatuwu mugai. ²⁵ Na ebe yada nuwatuwuhae ainona nigele tayalobai, bada besiwa mayada alama'i'ita taha'waha'wa ana higa ta'ita lobai.

²⁶ Alu'aluwa Ve'ahihi hinage yada tapiya aidiyena ihaguhaguigita, wuwuna yada awanoi aidiyai nigele tayahapanui vedova mata ta'awanoine. Hesi Alu'aluwa Ve'ahihi ibom ateda yana sida ainaena na Yaubada ainai i'awa'awanoi vehabada nigele howahowana tawalowe. ²⁷ Yaubada ibom ateda i'ita yayahidi'o na ihanapuidi'o hava Alu'aluwa Ve'ahihi inuwanuwatuwuine. Wuwuna ita yana tomowa ve'ave'ahihida eeta Alu'aluwa Ve'ahihi i'awa'awanoi vehabada Yaubada yana nuwatuwuwena.

²⁸ Tahanapuiya'o neta yaiyadiwo Yaubada tavelauwei yo ita yaiyadiwo yana nuwatuwuwena na iyogayogaegita mata ginauli maudoidi vehabada imwau ili'ilimanidi. ²⁹ Ainaena yaiyadiwo ita iyogaegita'o bida iwalo yemidiyegita'o ebeha natunao, bida dova natunane, eeta ibom ada tautuwa na ita maudoida tahinao. ³⁰ Yaubada ivesinuwae-gita ta iyogaegita na i'awa dumwaluwegita yo

hinage yada abamiya wasawasa imohemohegita.

Yaubada yana velau

³¹ Moiha, Yaubada yana velaune vehabana nigele howahowana hava tawalowe, wuwuna ebe Yaubada baidada na ihaguhaguigita nigele howahowana yaiya ive'alehaegita. ³² Na Yaubada Natuna moiha nigele iyanuwavi, na hesi italamwei maudoida vehabada, ainaena ginauli maudoina hinage howola abo imohe awawaigita. ³³ Ainaena nigele howahowana yaiya teya ive'ewaigita wuwuna Yaubada bada ivesinuwaegita'o yo i'awa dumwaluwegita'o. ³⁴ Na hinage nigele howahowana yaiya ebeha lauvetala ve'ewana alidai imwauwi, wuwuna Besinana Yeisu imwalowoi'o vehabada na mwalowoiyena itowolouyo, ta teina hauga Yaubada nima tautuwanai imiyamiya, na vehabada i'awa'awanoi. ³⁵ Eeta nigele teya ginauli howahowana Besinana yana velau alidaena iwaheigita, vitaiwone dova, walosebasebai yo muya yo alomagigili yo vahali yo wewelohe yo silahe yo mwalowoi. ³⁶ Wuwuna Buki Ve'ahihi ainai waloyemidi ehebo iwalo: 'Ahubena ehebo ehebo aidiyai yam paihowa vehabana na abamwalowoi ainai atowotowolo,

dova sipi ainai guyau habi oiyemwalowoidi'. ³⁷ Na hesi ginauli maudoina teina aidiyena tawahiyala alili, wuwuna Besinana yana velau yo yana hagu alidai imwala'i. ³⁸ Bada yahanapuiya'o moiha neta nigele teya ginauli howahowana Yaubada yana velau alidaena ivai vehuludi, ita mayawahida yo mwalomwalowoida, yo hinage

tausagenawasao yo Tomodulele ma'ana geluwo yadi paihowao aidiyena, hauga teina ainai yo hauga ilalaoma aidiyai.³⁹ Yo tauloinao galewai bo bale'uwai yadi wahiyalaena, wuwuna nigele teya yaiya howahowana Yaubada yana velaune yada Bada Yeisu Besinana ainaena, ivaivehulu alidaena.

9

Yaubada yana bodao Isileli vehabadi

¹⁻² Yawalo dumwalu alimiayai, yau Besinana baidagu na nigele yaya'oya'oyama, neta yagu huhu Isileli vehabadi nuwagu iyababa mwala'ina, ainaena hauga bagibagilina ategu imuyamuya vehabadi. Yagu walomalalava teina Alu'aluwa Ve'ahihi ihanahanapui neta walo moiha.³ Bada ebe vehabadi na Yaubada yana awayababa alonai yamiyamiya ta Besinana vehabadi ive'ahagau ta hiya yagu huhuwo hivebesinana.⁴ Wuwuna hiya Yudeyaone ivesinuwaidi ta hiya natunao yo aidiyai yana wasawasa i'abiye mahalava. Yana waloyemidi ipaihowa hiya baidadi ta Moses yana loina imohedi. Hiya walovetuvehae moiha aidiyai yo Yaubada yana waloyemidi hivaiya'o.⁵ Babada mugamugaidi aidiyai, hiya dova Abelaham yo Aisake yo Yakobo na multai yadi huhu ainaena Besinana imahalava. Eeta ginauli teina vehabadi Yaubada ibom imwala'i alili tawalo vetuvehae hauga maudoina. Moiha.

⁶ Nigele Yaubada yana waloyemidi iyabe'u wuwuna Isileli tomowadi maudoidi nigele Yaubada yana tomowao.⁷ Eeta moiha, nigele

Abelaham yana huhu maudoina Yaubada iya'awa natunaedi, wuwuna Yaubada iwalo, 'Yam huhuwo Aisake natunao ainaena', mata nigele Aisake tahina ainaena.⁸ Eeta teina ana nuwamasele ive'itagita'o moiha ebeha Yaubada natunao nigele Abelaham yana huhu ainaena, na hesi Yaubada yana waloyemidi ainaena.⁹ Wuwuna mwalona Yaubada Abelaham ainai iwalo yemidi, iwalo, 'Howola abo hauga yawalowei ainai, yalau gwaipilema na natum towahona yamohego, mwanemne Sela ainaena'.

¹⁰ Na hinage dova tubuda Aisake Lebeka itawaholai, na natunao patubwau diyanai,¹¹⁻¹² na mulitai abo Lebeka ilabalaba, Yaubada iwalo auli, iwalo, 'Ebe natumwone ulabahidi alomauna ivetauloina tautuwa ainai'. Teina ainai tahanapui moiha ebeha hedahedadaone nigele yadi paihowa namwanamwana bo yababana aidiyena iyavesinuwaedi na hesi yana waloyemidi ainaena, wuwuna Yaubada nigele tomowa yadi paihowaena iyavesinuwaedi, na hesi ibom yana nuwatuwuwenen.¹³ Dova hinage Yaubada iwalo mahalava Buki Ve'ahihi ainai, iwalo, 'Yakobo yavelauwei, na hesi Iso yata'wata'wataei'.

¹⁴ Ainaena hava mata tawaloweine Yaubada yana paihowa teina vehabana, ebeha nigele dumwaluna, bo? Nigele!¹⁵ Wuwuna Mosesy yana loina ainai, Yaubada iwalo:

'Ebe teya nuwanuwagu ya'atemuyamuyaei mata ya'atemuyamuyaei,
hinage ebe yaiya nuwanuwagu yavelauwei mata yavelauwei'.

16 Teina ainaena ive'itagita ebeha Yaubada yana velau nigele iyamahamahalava awawa, tomowa yadi nuwatuwuwo bo nuwana yadi paihowao aidiyena, na hesi ibom bada yana atemuyamuyaena. **17** Na teina hinage ehebo aba'ita Itipita yadi tauwasawasa ainaena, wuwuna mwalona Yaubada yana walo Pelo vehabana, iwalo, 'Yavetowologo ta owa tomowa mwala'ina wuwuna ebeha alimwena yagu wahiyala ya'abiye mahalava yo hinage yehagu u'abiye dabalala bale'u tupwa maudoina aidiyai. **18** Eeta moiha, ebe Yaubada nuwanuwana na yaiya i'atemuyamuyaei mata i'atemuyamuyaei bada, na ebe yaiya nuwanuwana na i'abiye tui mata i'abiye tui.

Yaubada yana modi'ini yo yana atemuyamuya

19 Nuwana tupwamiu omiu ginauli teina vehabana amnuwanuwatuwu, ebeha maudoida yada mumugaone Yaubada yana vesinuwaena, hava yede vehabana ive'ewaigita? **20** Augeluwo, ita havena teina dova Yaubada ta'ulu'ulumiyanai, dova walata ana tau'abi, ehebo hauga towahonane walata i'abidi, na ehebo walata tau'abiwa iwalo auline, iwalo, 'Hava wuwuna nigele uya'abigau dova augelune?' **21** Na hesi ana dumwalune neta tau'abi walatane ibom yana paihowa iloinaei, ebe nuwanuwana na toputopu ehebonane ainaena walata bwau i'abidi, ehebo ana ita namwanamwana na ehebo nigele. Ibom abo iloiloina.

22 Yaubada hinage dova yana paihowa ibom iloiloina, na hauga maudoina tauyababa aidiyai i'ala'alama'i'ita mwala'ina, na yadi yababa

nigele iyaveuveuyodi, ta yana modi'ini yo yana wahiyala hiya'ita. ²³ Hinage nuwanuwana na yana wasawasaone mugai i'atububunidi'o ita ivesinuwaegita vehabada, ebeha yana atemuyamuya ive'itagita. ²⁴ Eeta boda bwau aidiyena iyogaegita, Yudeya alimaiyena, na omiu nigele Yudeya alimaiyena. ²⁵ Dova tauwalo mahalava Hoseya yana Buki ainai iwalo mahalava, iwalo:

“Tomowao hiya nigele yagu bodaoyayogaedima
ta yagu boda ainai hiluwu,
wuwuna mwalona nigele yagu velau ainai
hiyamiyamiya,
na teina hauga bada yavelauwedi'o.

²⁶ Na dalavanane ainai Yaubada iwalo
aidiyai, iwalo:
Omiu nigele yagu bodaao,
mata walonane hibui ta hiyogaedi hiwalo,
'Hiya Yaubada Miyawahina natunao!'.”

²⁷ Aisaya hinage dova Isileli vehabadi iwalo mahalava, iwalo:

“Howola abo Isileli bodanao idabalala dova namonamo le'awai,
na hesi mata aidiyena vihavihadi Yaubada
ilauyeyawahaidi.

²⁸ Wuwuna Bada mata bale'u maudoina ilaume-hesabu mwayamwayauwei”.

²⁹ Dova hinage mwalona Aisaya yana walo, iwalo:

“Yaubada ibom Tauwahiyala,
ainaena ebe nigele teya ada mumuga
iya'atemuyamuyaedi,
mata maudoida imutugita,

dova Sodoma yo Gomola maudoidi i'oiye mwalowoidine".

Isileliwo nigele hiyayemidiyei

³⁰ Teina ainaena tahanapui ebeha nigele Yudeya nigele hiyatowotowoi ta ebeha Yaubada i'awa dumwaluwedi, na hesi yadi yemidi aidiyena awadumwalu hilobalobai. ³¹ Na hesi Isileliwone hi'ai'aipate ta ebeha loina ana awa'abi ainaena Yaubada i'awa dumwaluwedi, na hesi hi'ai'aipate ahaya. ³² Hiya yadi nuwatuwu ebeha yadi paihowa vehabana mata Yaubada i'awa dumwaluwedi ainaena, ta nigele hiyayemidiyei. Neta yadi lauhapuli dova gaima ainai hitupatupa. ³³ Eeta Buki Ve'ahihi ainai vehabana iwalo: "Am'ita avivinigomiu wuwuna gaimane mata Saiyoni ainai yamwauwi,
na tomowa bagibagilidi ainai hibe'u,
na hesi ebe yaiyadiwo ainai hiyemidi, mata nigele hinimaya hiyalobai".

10

¹ Tahiguwao, walo moiha yagu bodaone vehabadi yanuwanuwatuwu mwala'ina vedova na livahi hilobai, ainaena hauga bagibagilina vehabadi ya'awa'awanoi wahiwahiyala Yaubada ainai. ² Yahanahanapuidi ebeha Yaubada vehabana hi'ai'aipate wahiyala, na hesi nigele ana amwaha moiha ainaena hiyalau. ³ Amwahanane iyababa, ainaena hiya yadi nuwatuwu himulimulitaedi, ta ebeha ainaena Yaubada i'awa dumwaluwaedi, na hitowoi ahaya, wuwuna Yaubada yana nuwatuwune adi awadumwalu vehabadinane nigele

hiyatalamyowedi. ⁴ Eeta Moses yana loina neta Besinana itomvehuluya'o, ta ebe yaiya Besinana iyemidiyei mata awanamwanamwa ilobai Yaubada ainaena.

Yaubada yana livahi tomowa maudoida vehabada

⁵ Moses yana loina ada awadumwalu vehabana, na ilele, iwalo, ‘Ebe yaiya loina maudoina imulitaedi, mata yawahi ilobai’.

⁶ Na teina ta'i ita yada yemidi ebeha Yaubada ibom i'abiye dumwalugita, wuwuna ginauli teina vehabana Buki Ve'ahihi yana walomahalava ainai iwalo, ‘Havena teya alimiyyena inuwanuwatuwu iwalo, “Yaiya mata ihae galewai?”.’ (Ana nuwamasele ebeha yaiya Besinana ilauvaiyama?)

⁷ Na hinage havena yaiya alimiyyena inuwanuwatuwu iwalo, “Yaiya i'aitulu bale'u elauhanai?”.’ (Ana nuwamasele ebeha yaiya Besinana i'abiye towolouyoi mwalowoiyena?)

⁸ Na hesi Buki Ve'ahihi yana walomahalava dumwadumwaluna iwalo, ‘Walonane vahalimiyyai imiyamiya neta awamiyyai yo hinage atemiyai’. Eeta ai yemidi vehabana aguguguguya.

⁹ Ainaena ebe Yaubada nuwanuwada ilivahigita awadaena tatalam, tawalo, ‘Yagu Bada owa Yeisu’, na atedaena tayemidi moihana neta Yaubada Yeisu mwalowoiyena i'abiye towolouyo'i'o.

¹⁰ Wuwuna atedaena Yaubada tayemiyemidiyei na imwau yedumwalugita, na awadaena tawalowalo mahalava, ta ilivalivahigita,

¹¹ dova Buki Ve'ahihi iwalo, ‘Ebe yaiyadiwo hiyemidiyei,

mata nigele hinimaya hiyalobai'. ¹² Eeta nigele teya wahei alidai iyamiyamiya, ai Yudeya na omiu nigele Yudeya ahi'ahipudai, wuwuna maudoida ita yada Bada. Ainaena ebe ainai ta'awanoi mata awanamwanamwa mwaumwauna tavai. ¹³ Dova Buki Ve'ahihi yana walo, 'Ebe yaiya yehanaena i'awanoi, mata ilivahi'.

¹⁴ Na moiha, tomowa nigele howahowana na livahi vehabana hi'awanoi ainai, ebe nigele hiyayemidiyei. Na ebe nigele hiyayemidiyei mata vedova wasanane hibenaleine. Na nigele howahowana hibenalei ebe nigele yadi tauguguya. ¹⁵ Mata vedova wasane namwanamwana higuguyaei ebe tauguguyaone nigele hiyatamaledi? Dova Buki Ve'ahihi ainai iwalo, 'Tauguguyaone hiya wasa namwanamwanane higuguyaedi iyawedi inamwanamwa alili'.

¹⁶ Na hesi tomowa tupwadi wasa namwanamwana nigele hiya'awa abiyei, dova Aisaya iwalo mahalava'o vehabadi, iwalo, 'Bada, yam walo teina vehabana nigele hiyayemidiyegau'. ¹⁷ Eeta yemidi wasa ainaena ilaolaomane. Na wasana neta Besinana guguyana ainaena ilaolaoma. ¹⁸ Na yapanivila Yudeyaone bada yana walone hibenalena'o, bo nigele? Bada hibenalena'o, wuwuna Buki Ve'ahihi ainai iwalo:

"Yadi guguya bada dalava maudoina hibenalena'o,
wuwuna bale'u maudoina ainai walonane hiwalo mahalavaena'o".

¹⁹ Na vedova? Walo teina vehabana Isileli hinuwamasele'o bo nigele? Bada hihanapuiya'o, wuwuna Yaubada mwalona Mosese ainai iwalo: “Omiu Isileli, mata yagu paihowa ainaena vali tomowa am'alomagigiliyedi,

yo hinage ammodi'iniyedi, nigele Yudeya ve-habadi.”

²⁰ Aisaya hinage iwalo wahiyala Yaubada yana walo vehabana iwalo:

“Yaiyadiwo, nigele hiyabehabehaegau hiya hilobaigau'o,
na hiya nigele hiyapanipanivila vehabagu,
bada aidiyai ya'abiye mahalavauyoiga'o”.

²¹ Hesi Isileliwone vehabadi iwalo:

“Hauga maudoina yayogayoga ebeha hilaoma aliguwai,
na hesi hita'wata'wataegau,
wuwuna hiya tau'abitau'wata”.

11

Isileli vihavihadi mata himiya namwanamwa

¹ Yapanivila, moiha Yaubada yana bodao Isileliwone ita'wata'wataedi'o, bo? Nigele! Yau ehebo Isileli huhu Beniyamina ainaena, na ama mumuga mwala'ina yehana Abelaham.

² Ainaena yahanapuiya'o ebeha ai Yaubada yana bodao ivesinuwa mugaiyegai ta ai yana tomowao, eeta nigele mata iyasosomanaegai. Mwalona Elaitiya Isileli ivetalapiliyedi Yaubada ainai, na yana walowone Buki Ve'ahihi ainai iwalo, ³ ‘Bada, yam tauwalo mahalavao maudoidi hi'oiye mwalowoidi'o yo hinage yam abapwaoli

hi'abiye yababaya'o, na yau yabom yatutupwane, na teina ta'i nuwanuwadi ebeha hi'oi'oiye mwalo woigau'. ⁴ Na yana panivilane maihana hava Yaubada ainai iwawaloweine? Na Yaubada iwalo, 'Nigele ebeha ubom umiyamiyane, yagu bodoa hitau 7,000 hinage himiyamiya, hiya Ba'ala ainaena ya'abi avivinidi, ta nigele ainai hiyatapwatapwalolo'. ⁵ Hinage dova teina ta'i Yaubada bada yana bodoa Yudeya a'ava vihavihamai ivesinuwaegai yana ve'i'ilena, na ai teina atupwa amiyamiyane. ⁶ Hagu teina alobai nigele ebeha yama paihowao aidiyena, na hesi Yaubada yana ve'i'ilena, wuwuna ve'i'ilena ma'ana maiha neta nigele ve'i'ilena moihana.

⁷ Yede vedova. Teina ainaena Isileli maudoidi hava hibehabehaeine nigele hiyalobai, na hesi ai vihaviha a'avamai Yaubada yana bodoa ivesinuwanegai ta livahine alolobaine. Na maudoidi talinadine itui ta Yaubada yana yoga nigele hiya benalei. ⁸ Na Buki Ve'ahihi dova yana walomahalava, iwalo:

"Mwalona ta wau Yaubada i'abiye nuwapwanopwano,
ainaena mehedi igibuidi
na hinage talinadi i'abiye tuidi".

⁹ Deivida hinage yana walomahalava dova iwalo:
"Ilowoinanedi ebe yadi guyau aidiyena mata
hi'ona na ilauhipwaidi dova hipwahipwa,
yo hinage dova ha'e aidiyai hibe'u, ta maihana hive'alo.

¹⁰ Na hinage ilowoinanedi ebe mehe gibugibudi havena hava hi'ita'ita,

na hinage hauga maudoina adi ava'avalava vi-taidi aidiyena tuluhadi hilotayou vateyai."

Hiya nigele Yudeya adi livahi vehabana

¹¹ Na yapanivila, nuwana Yudeyaone bada hibe'u vateyai'o ta nigele mata hiyatowolouyo, bo? Nigele, howola abo hitowolouyo. Eeta amnuwatuwu avivini neta hiya hilauhapuli ta omiu nigele Yudeya livahi amlobalobai ta Isileli-wone hi'alomagigiliyegomiu. ¹² Na moiha omiu nigele Yudeya awanamwanamwa amlobalobai wuwuna hiya Yudeya bada hibe'u'o, na hesi ebe hitowolouyo neta awanamwanamwa mwala'ina maudoida alidai.

¹³ Yagu walo teina omiu nigele Yudeya vehabamiu, wuwuna yavetauyewasa omiu nigele Yudeya vehabami eeta yagu paihowa teina vehabana yawalo haehaei. ¹⁴ Ta ebe Yudeyao hi'alomagigiliyegomiu, na yadi alomagigiline ainaena nuwadi i'abi gwaipiledi, ta livahi hilobai Yaubada ainaena. ¹⁵ Na moiha, Yaubada Yudeya ita'wata'wataedi na omiu nigele Yudeya Yaubada i'awa au'augeluwegomiu, na ebe aiteya hauga ainai Yudeyaone hinuwabui neta, ginauli namwanamwana, na ainona taumwalowoi mata hiyawahai ili'ilimani. ¹⁶ Ebe pwalawa tupwana Yaubada tamohei, neta ve'ave'ahihina ta pwalawane maudoina mata ve'ave'ahihina. Dova hinage aiwa ebe lamlamna am'ita ve'ave'ahihina, bada amhanapuiya'o ebeha lagalagana maudoina ve'ave'ahihidi.

¹⁷ Na Yudeyaone dova Yaubada yana aiwa, wuwuna lagalaganao tupwadi igodudi na omiu

alimiyyena itole'aivelahheyedi, wuwuna omiu vali aiwa laganao na hesi ivaigomiu ta yana aiwa ainai itubweigomiu, eeta yana aiwane ana bwahiyena amnumanuma, neta Yaubada yana velau hauga maudoina amlobalobai. ¹⁸ Na hesi velaunane havena vehabana amnuwatuwu haehae, wuwuna lagalaga nigele howahowana wuwu iloinaei, na hesi aiwa wuwuna howahowana lagalaga iloinaei. ¹⁹ Wuwuna ebe amnuwahaehae na amwalo, 'Yaubada yana aiwa lagalaganao bada igodudi'o na ai alimaiyyena itole'aivelahheyedi'. ²⁰ Neta walo moiha. Na hesi amnuwatuwu avivini neta lagalaganaone igogodudine, nigele hiyayemidiyei, ainaena omiu yami yemidiyyena amtowolo wahiyala. Eeta ilowoinanegomiu ebe Yaubada ammeheuhei na havena amnuwahaehae, ²¹ Yudeyaone hiya lagana moihadi na Yaubada ita'wata'wataedi. Yami nuwatuwu amwalo ebeha mata nigele iyatom vehulugomiu, bo?

²² Ve'ita teina ive'itagita ebeha Yaubada yana ve'i'ilä yo yana lauvetala ta'ita lobaiya'o, neta taube'u aidiyai loina imwauwi. Na omiu mata inuwanamwanamwa alimiyai ebe nuwanamwanamwa ainai ammiyamiya. Na hesi ebe yana ve'i'ilane amta'wata'wataei, omiu hinage igoduvehulugomiu. ²³ Na ebe Yudeya hinuwabuiuyo na hiyemidiuyowei, mata Yaubada itubweuyoidi, wuwuna Yaubada howahowana na ipaihowai. ²⁴ Na omiu nigele Yudeya amnuwatuwu avivini neta mwalona omiu vali aiwa lagalaganao, ta nigele Yaubada yana aiwane ainai amyamiyamiya, na hesi

yana paihowa abanuwapwanopwano mwala'ina alimiayi ipaihowai, wuwuna yana aiwane ainai itubweigomiu, eeta Yudeyaone, hiya Yaubada yana aiwa lagalaganao moiha, ta Yaubada howahowana itubweuyoidi yana aiwane ainai.

Isileli mata livahi hilobai

²⁵ Tahiguwao, nuwanuwagu ehebo ginauli dawadawanina Isileli vehabadi yawalo mahalava alimiayi na ebe havena amnuwahaehae, na hesi ginauli teina amhanapui neta howola Isileli mayadi awasewa himiyamiya ana higa omiu nigele Yudeya ami vahivahili maudoina ilaoma Yaubada ainai. ²⁶ Na howola abo Isileli livahi hilobai. Wuwuna Buki Ve'ahihi ainai iwalo mahalava, iwalo:

'Taulivahine towaho Saiyoni howola abo imahalava
na Yakobo yana huhu yadi yababa aidiyena
ivaivehuludi.

²⁷ Na haugana ebe yadi yababa yavaivehulu,
mata waloyemidi namwanamwana yamo-hedi.'

²⁸ Na moiha, teina hauga Yudeya Yaubada hive'ave'alehaei, wuwuna yana wasa namwanamwana hita'wata'wataei, ainaena omiu nigele Yudeya livahi amllobalobai, na hesi amnuwatuwu avivini ebeha Isileli Yaubada ivelauwedi, wuwuna mwalona tubudiyaone Yaubada ivesinuwanedi'o yana bodao. ²⁹ Wuwuna Yaubada mumugana yo yana velau yo yana vesinuwa aidiyai mata nigele iyamwau gwaipiledi. ³⁰ Na omiu nigele Yudeya mwalona Yaubada nigele amyamulitaei, na teina hauga Yaubada yana atemuyamuya

bada amlobaiya'o, wuwuna Isileli Yaubada hita'wata'wataei. ³¹ Ainaena wau Yudeyaone Yaubada hi'awa sewaei ta atemuyamuyane ehebonane amveve'alone hiya hinage mata hive'alo. ³² Wuwuna Yaubada tomowa maudoida ipaihowigita ta awasewa yana pai holanai tamiyamiya. Eeta iya mata yana atemuyamuya i'abiye mahalava maudoida alidai.

³³ Yaubada yana wasawasa yo yana nuwatuwu honihoni imwala'i alili ainaena ita nigele teya howahowana Yaubada yana nuwatuwu yo yana paihowa ihanapuidi.

³⁴ Eeta moiha, yana hanapu imwala'i alili, ainaena nigele howahowada tadi'wai yo ebeha tave'ita ainai teya hava ginauli ve-habana.

³⁵ Na nigele howahowana ta ana vagavaga tamwauwi na ebeha alidai iyemaihauyoi.

³⁶ Wuwuna ibom ginauli maudoina adi taupaihowa, yo hinage ibom yana wahiyalaena ginauli maudoina ibom vehabana iginaulidi. Ainaena Yaubada tawalo vetuvehae vateyai. Moiha.

12

Tauda maudoina Yaubada ainai tatalamwei

¹ Tahiguwao, amnuwatuwu avivini neta Yaubada yana atemuyamuya alidai imwala'i alili, ainaena teina yagu awanoi alimiysi ebeha haugana mayawahimiu ampwaoliyegomiu Yaubada ainai, wuwuna Yaubada nuwanuwana na taumi maudoina amtalamwedi yana paihowa ve'ave'ahihina ainai. Teina tapwalolo

moiha Yaubada mehenai ebe dova ampaihowai.
² Havena ampaihowauyoigomiu ta mumuga bale'u ammulimulitaei, na Yaubada ainai amtalamyowegomiu, ta yami nuwatuwu ilauyevauvaudi ta ainaena ami oleya ibuidi ta mata howahowana Yaubada yana nuwatuwu hava namwanamwadi, yo yaliyaliyayadi, yo dumwadumwaludi amhanapuidi.

³ Yau Yaubada ainaena atemuyamuya yalobai, eeta ilowoinaegau na ya'aubabada alimiya*i* na ebe nuwatuwu moiha amvai ta havena amnuwahaehae, na hesi mayami nuwamasele amliveliveuyoigomiu wuwuna yami yemidi ehebo ehebo amlobalobai Yaubada yana aiyauya ainaena. ⁴ Na tauda ehebo ta'i, na hesi yaudao bagibagilidi na yaudaone maudoidi yadi paihowa vagadi vagadi. ⁵ Na ita hinage Yeisu Besinana Tauna, na yada paihowa vagadi yo vagadi, na hesi maudoida Besinana ainai taveboda ehebo, na tavehaguhaguyogoita. ⁶ Eeta ve'i'ilila ana mwala'i viha Yaubada imohemohegita neta hinage dova ebeha ada aiyauya vagadi vagadi tayepaihowadi. Ebe ada aiyauya Yaubada yana tauwalo mahalava, mata yada yemidi ana mwala'iyena tawalo mahalavaei. Ta ebe yaiya alimiya*i* mayana yemidi yo hinage mayana nuwamasele walomahalava vehabana, ana lowoinana moiha ebe bada ipaihowai. ⁷ Na ebe yada aiyauya neta abihagu, ta'abi hagu ili'ilimani. Na ebe Yada aiyauya ve'ita, tave'ita dova. ⁸ Na ebe yaiya i'ai'aipate yo ana geluwo hauga maudoina i'abi'abiye wahiyaladi, dova yana paihowa. Na ebe yaiya hauga bagibagilina i'ai'aiyauya

awawa, mayana talam ipaihowa dova. Na ebe taumugaiwone paihowa ilowoinanedi, hipaihowa bada. Na hinage ebe yaiya yana atemuyamuyaena ana geluwo ihaguhaguidi, mayana yaliyaya ipaihowa.

Velau amwa'amwaha moiha

⁹ Amvelau moiha na yababana amta'wata'wataei, na hesi mumuga namwanamwana am'abi avivini. ¹⁰ Awa tahina ana velau ainaena amvelauweuyoigomiu yo ve'ahihi ainai amvelauweuyoigomiu. ¹¹ Na havena Yaubada yana paihowa ainai am'abi'abitau'wata, na hesi mayami atetalam ampaihowa. ¹² Na amnuwatuwu avivini neta howola abo Yaubada yana hagu imahalava alidai yo vehabana amyaliyaya, ainaena yami miya vitai aidiyai am'awa'awanoi Yaubada ainai mayami alama'i'ita. ¹³ Na ebe tauyemidiwo hi'abiye ahubali, yami tobwatobwaena amhaguidi, na amyogaedi yami vadai.

¹⁴ Ebe yaiyadiwo hita'wata'wataegomiu havena amwalowalowedi, na hesi am'awa namwanamwaedi. ¹⁵ Na ebe tauyaliyayaao am'itadi, baidamiyao amyaliyaya. Hinage dova ebe taudou am'itadi, baidamiyao amdou, ¹⁶ ainaena maudoimiu nuwami ehebo na amiyamiya. Havena amnuwahaehae na hesi paihowa nuwanuwadobidi amvaidi. Havena amnuwanuwatuwuyoigomiu na amwalo ebeha omiu tauhanahanapu.

¹⁷ Ebe yaiyadiwo hive'alehaegomiu, havena mumuga yababana ainaena amyemayemaiha

aidiyai, na hesi amyemaihadi mumugane to-mowa maudoidi hi'awa'awa namwanamwaedine aidiyena. ¹⁸ Na hinage amtowoi wahiyala ta mu-muga namwanamwana ainaena miya daumwali vehabana amiya tomowa maudoidi aidiyai. ¹⁹ Na havena tauyababa aidiyai amvaivai maiha yo ebeha yadi yababao amyemaihadi, wuwuna gin-auli teina Yaubada ibom ana tauloina, vehabana Buki Ve'ahihi ainai bada iwalo mahalava'o, iwalo, 'Yayoi tomowa yadi yababa vehabana yaloina'. Teina dova Taubada yana walo:

²⁰ 'Na ebe ami alehao hivahali, ai'ai am mohedi yo ebe gadodi imaguni, bwahi am mohedi, ta ebe yadi yababao aidiyena hihinimaya i'iwhi.' ²¹ Ainaena havena yababa ainai amtalatalamwegomiu ta alimiayai iwahiwahiyala, na omiu hesi amwahiyala gabaei yami mumuga namwanamwana aidiyena.

13

Tauloinao tave'ahihiyedi

¹ Maudoida howahowana ebe yada gabemaniwo tave'ahihiyedi, wuwuna yadi abatowolowo Yaubada imohedi. Na ebe yadi abatowolowone nigele Yaubada ainaena, nigele howahowana na alidai hivetauloina. ² Ainaena ebe yaiya tauloinao ihinalidi, neta Yaubada yana paihowa ihinaliya'o, eeta maiha yababana ilobai. ³ Na tauloinaone nigele yadi paihowa ebeha taunamwanamwao hi'abiye meheuhidi, tauyababa aidiyai. Ainaena ebe nigele nuwanuwamiu tauloinao ammeheuhedi, howahowana ammumuga dumwali, ta ebe

tauloinaone hi'awa namwanamwaegomiu.
⁴ Wuwuna hibom Yaubada yana taupaihowao imwauwidi habi haguigomiu. Na ebe ammumuga yababa, mata ammeheuhi, wuwuna hiya tauloinao ta howahowana hiloinaegomiu. Neta Yaubada yadi abatowolo imohedi'o ta ebeha loina himwauwi tauyababa aidiyai. ⁵ Eeta howahowana ebe tauloinao am'awa abiyledi ta Yaubada yana modi'ini havena amve'ave'alo yo am'ate'atehawawali.

⁶ Hinage howahowana yada takesi tamohedi, wuwuna hiya Yaubada ivesinuwanedi teina paihowane vehabana. ⁷ Ami vagavaga tomowa aidiyai imiyamiya amvedumwaludi. Ebe ami vagavaga takesi ainaena amvedumwalu. Ebe ami vagavaga tomowa aidiyai ainaena amvedumwaludi. Eeta yami ve'ahihi maudoidi am'abiye mahalava yo tomowa maudoidi amve'ahiliyedi.

Velau

⁸ Ami vagavagao amyemaiha ve'ovidi, ta ebe vagavaga ehebo tai' neta velau vehabana amnuwanuwatuwu wuwuna velau nigele howahowana amyemaihadi, ainaena ebe ada geluwo tavelauwedi, loina maudoidi bada tapaihowaidi'o, ⁹ Loina dova havena pwanoli, yo havena yemwalowoi, yo havena aivavalii, yo havena tomowa yadi tobwatobwa amnuwanuwaleleyedi, yo hinage loinao tupwadi himiyamiya, na hesi loinaone adi uini teina dova iwalo, 'Am geluwo uvelauwedi dova owa amvelau'. ¹⁰ Ta ebe loina teina umulitaei, Moses yana loinao maudoidi bada u'awa abiyledi'o,

wuwuna ebe yaiya velau atenai imiyamiya, mata nigele ana geluwo iya'abi'abiye yababadi.

¹¹ Eeta teina ta'i howahowana na dova am-paihowa, uwuuna hauga muhamuhana na i'ovi. Yeisu bada amyemidiyena'o, ainaena havena am'eno'eno, na hesi amhilahilawa, uwuuna hauga muhamuhana ainai na ada Taulivahi ima-halavama. ¹² Boniyai nige bweda na i'ovi ta masele muhamuhana na imahalava. Ainaena na guguyou mumugadi ta paipaihowaidi talaumwauwidi na masele aleha ginaulidi tali'wadi ¹³ Eeta ta'ita avivinigita ta dova tomowa masele ana taumiya. Na havena tapwanopwanoli, na havena tanuma yauyaule, na havena mehe-ganawali, na havena aleha, na havena wahei, na havena alomagigili. ¹⁴ Na hesi Bada Yeisu Besinana tali'wa na havena bale'u mumugana vehabana tanuwanuwatuwu na tamulimulitaedi.

14

Havena tomowa ta'ulu'ulumiyaedi

¹ Tupwana tomowa yadi yemidi tapitapiyadi, nigele wahiwahiyaladi, ainaena howahowana tatalam na baidadao taveboda ehebo, na havena ta'awa yagayagala. ² Tupwadi tomowa hiwalo, 'Ai'ai maudoina howahowana ta'aidi', na tup-wadi yadi yemidi tapitapiyana hiwalo, 'Lagulagu bunumadi havena ta'ai'aidi'. ³ Howahowana na hibom lagulagu bunumadi adi tau'ai havena adi geluwo hi'ulu'ulumiyaedi, dova hiya bunuma ana tauve'ahihi havena hinage adi geluwo hiya bunuma adi tau'ai hi'ulu'ulumiyaedi, uwuuna Yaubada bada ivesinuwaedi'o ebeha natunao,

⁴ Omiu vedova ta Yaubada yana taupaihowao amloiloinaedi. Wuwuna Yaubada ibom yana tau-paihowao ebe i'awa namwanamwaedi bo i'awa yababayababaeidi na ibom mata i'abiye wahiyal-adi.

⁵ Tupwadi tomowa hinage dova yadi nuwatuwu, ebeha tupwadi ahubena, ahubena mwala'idi, na hesi tupwadi adi geluwo yadi nuwatuwu ebeha ahubena maudoina ehe'ehebonane bada. Ebe ginauli teina dova talobaidi, howahowana na ehebo ehebo tabom, ebe hava tahanapui neta inamwanamwa tamulitaei. ⁶ Wuwuna ebe yaiya ahubena teya inuwatuwuidi ebeha ahubena mwala'idi, neta ibom yana nuwatuwu ebeha tenem ainaena Bada ive'ahihiyei. Hinage dova ebe yaiya ai'ai maudoina i'ai'aidi, neta ibom yana nuwatuwu ebe ainaena Bada ive'ahihiyei, eeta ai'aidine vehabadi i'awa yauwedo Yaubada ainai. Hinage dova ebe yaiya tupwadi ai'ai aidiyena ive'ahihi, ibom hinage yana nuwatuwu ta ainaena Bada ive'ahihiyei mayana velau na i'awa yauwedo Yaubada ainai. ⁷ Na moiha, nigele tabom tayaloiloinauyowegita bwagana mayawahida bo tamwalowoi. ⁸ Ebe tayawayawahai, neta yada Bada vehabana tayawayawahaine. Na ebe tamwalowoi, neta yada Bada vehabana tamwalomwalowoine. Ainaena yada Bada ibom yawahida maudoina yo yada mwalowoi adi tauloina. ⁹ Teina ainaena Besinana imwalowoi na itowolouyo, eeta taumwalowoi yo ita mayawahida maudoida alidai iloina.

¹⁰ Eeta amnuwatuwu avivini na havena ami

geluwo am'ulu'ulumiyaedi na am'awa'awa yababaedi, wuwuna howola mata maudoida Yaubada mehenai tatowolo na ibom iloinaegita,
11 dova Buki Ve'ahihi yana walomahalava ainai Yaubada iwalo:

'Moiha, yau miyamiya vateyaigu,
 eeta tomowa maudoidi meheguwai hipwago,
 na alinadi mwala'inaena hiwalo vetuvehae-gau na hiwalo, Yau Bada'.

12 Mata ita ehebo ehebo tabom yada mumuga tawalo mahalavaedi Yaubada ainai.

Havena ada geluwo ta'abi'abiye tapiyadi

13 Ainaena tahida havena ta'awa'awa yababaedi, na hesi tabom yada paikowa yo yada mumuga ta'ita avivinidi, ta ebe havena teya ada gelu ta'abi'abiye be'u yana ve'ahihi aidiyena. **14** Na moiha, yada Bada Yeisu bada i'abiye nuwamaselegau'o ta yahanapuiya'o ebeha nigele teya ai'ai laulaugagayona iyamiyamiya, na hesi ebe teya tomowa inuwatuwui tupwadi ai'ai laulaugagayodi, laugagayodine ibom bada vehabana ainaena ibi'ibi'i. **15** Na ebe tupwadi tahidao hinuwanuwatuwu ebeha bunuma ginauli laulaugagayodi, na ebe bunuma u'ai'ai mata tomowadine ta'abiye nuwayababadi ta bada velau amwahana tagabaena'o. Na hesi unuwatuwu avivini neta tomowadine vehabadi Besinana imwalowoi, ainaena havena ginauli ve'ave'ahihinane mehediyai u'ai'ai mata dova u'abiye tapiyadi. **16** Na ai'ainane alimwai ebeha namwanamwana, na hesi vali tomowa aidiyai nigele, ta ebe hi'itago na u'ai mata

hi'awa yababayababaego. ¹⁷ Na hesi amnuwatuwu avivini ebeha Yaubada yana Abaloina nigele ai'ai yo bwahi vehabadi, na hesi mumuga dumwadumwaluna yo nuwadaumwali yo yaliyaya, Alu'aluwa Ve'ahihi ainaena, vehabadi. ¹⁸ Ta ebe mumugane teina aidiyena Besinana yana paihowa tapaihowai, mata Yaubada vehabada iyaliyaya, na hinage tomowa hi'awa namwanamwaegita.

¹⁹ Eeta yada abamasi nuwadaumwali, ta ebe ehebo ehebo ta'abiye wahiyalaupoigita. ²⁰ Na hesi havena ai'ai aidiyena Yaubada yana paihowa am'abi'abiye yababa, wuwuna ai'ai maudoina namwanamwadi, na ebe tupwadi ai'ai aidiyena ada geluwo ta'abiye be'udi, ai'ainane havena hinage ta'ai'aidi. ²¹ Ainaena teina ta'i howahowana ginaulidine vehabadi ada geluwone hive'ave'ahihine, bunuma yo waini, havena ta'abi'abitowoidi, mata dova ta ta'abiye be'udi.

²² Yam yemidi ana miyamiya teina mumugane ainaena nigele tomowa hiyahanahana-pui na owa Yaubada ubom alimwai. Hiya nigele adi lautowoi yababana hauganane na ginauli teya hipaihowai na hi'awa dumwaluwei hiya tauyaliyaya. ²³ Na hinage ebe mayada nuwabwaubwau ai'aidine ta'aidi, neta bada talauhapuli'o Yaubada mehenai, wuwuna nigele tayayemidi. Na bada tahanapuuya'o ebeha hava tapaihowaiya'o, na nigele mayada yemidi, neta lauhapuli.

Hiya yadi yemidi tapitapiyana tahaguidi

¹ Yaiyadiwo ita yada yemidi wahiwahiyalana, ilowoinanegita na ada geluwo hiya yadi yemidi tapitapiyana tahaguidi, na havena tabom vehabada tanuwanuwatuwu. ² Ainaena ehebo ehebo howahowana ada geluwo tahaguidi ta ebe yadi yemidi imwala'i. ³ Wuwuna Besinana hinage dova nigele ibom vehabana iyanuwanuwatuwu, na hesi dova Yaubada yana Buki Ve'ahihi ainai iwalo mahalava'o, iwalo, 'Yaiyadiwo hi'awa'awa yababaego, yadi awayababane aliguwai hi'ataidi'. ⁴ Na hinage ve'ita bagibagilidi Buki Ve'ahihi ainai imiyamiya Yaubada yana ve'itawone vehabada. Na mayada alama'i'ita taha'waha'wa na Buki Ve'ahihi yana haguwena mata nuwatuwuhae tavai.

⁵ Ainaena tanuwanuwu avivini ebeha Yaubada ibom alama'i'ita yo abiye wahiyala wuwuna, eeta ibom howahowana na i'abiye wahiyalagita nuwatuwu ehebo ainaena, dova Besinana Yeisu yana nuwatuwu, ⁶ ta ebe maudoida nuwatuwu ehebo ainaena Yaubada tano'owei, iya yada Bada Yeisu Besinana Tamana yo yana Yaubada.

*Wasana namwanamwana teina omiu nigele
Yudeya alimiyyai*

⁷ Ainaena ami geluwo ehebo ehebo amyaliyayaidi yami awa'au'augelu aidiyena, dova Yeisu Besinana ita i'awa au'augeluwegita, ta yami awa'au'augelu namwanamwana ainaena Yaubada ana no'o imwala'i. ⁸ Na yawalo auligomiu ebeha Besinana hinage Yudeya aidiyai ivetau paihowa, ta Yaubada yana

waloyemidi babada mugamugaidi aidiyai ana moiha imahalava,⁹ na hinage hibom nigele Yudeya tupwa maudoina aidiyai himiyamiya, Yaubada hino'owei yana atemuyamuya aidiyai vehabadi. Wuwuna ehebo lele Buki Ve'ahihi ainai iwalo:

'Teina ainaena nigele Yudeya baidaguwao awalo
vetuvehaego,
na hinage yeham vehabana mayama walo
vetuvehae awaliwali alimwai'.

¹⁰ Na hinage iwalo:

'Omiu nigele Yudeya, Yaubada yana tomowao
baidamiyao amyaliyaya'.

¹¹ Na hinage iwalo:

'Omiu nigele Yudeya Bada amno'owei,
na hinage tomowa maudoimi amno'owei'.

¹² Hinage dova Aisaya yana Buki ainai iwalo:

'Yesi yana huhu ainaena ehebo towaho ilaoma
na tupwa maudoidi aidiyai ivetoloina,
na nigele Yudeya hinuwatuwuhae ainai'.

¹³ Yaubada iya nuwatuwuhae wuwuna na
iya yami yemidiyena yaliyaya mwala'ina yo
nuwadaumwali maudoina mata imohegomiu ta
Alu'aluwa Ve'ahihi yana ala'alawowoliyena yami
nuwatuwuhaene mata imwala'i alili.

Paulo yana loguguya vehabana

¹⁴ Tahiguwao, bada yahanapuigomiu'o moiha
ebeha omiu tomowa namwanamwamiu na
hanahanapumi, ainaena howahowana ami
geluwo aidiyai amwaha namwanamwana
amve'ita. ¹⁵ Na mayagu atepatu yami leta teina
yaleleyawa ta tupwadi ginauli amnuwatuwu
avivinidi, wuwuna yagu paihowa teina

Yaubada imohegau, ¹⁶ neta Yeisu Besinana vehabana yawalo mahalava omiu nigele Yudeya alimiyyai. Yagu paihowa teina ainai dova pwaoli yapaipaihowai ta ebe Yeisu wasana ambenalei, na multai yamohegomiu Yaubada ainai, wuwuna Alu'aluwa Ve'ahihi bada i'abiye maselegomiu'o ta Yaubada vehabamiu iyaliyaya mwala'ina.

¹⁷ Eena moiha, mayagu yaliyaya Yaubada yana paihowa vehabana yapaipaihowa, wuwuna Yeisu Besinana baidagu apaipaihowa. ¹⁸ Eeta hava Besinana ipaihowai ta omiu nigele Yudeya Yaubada am'awa abiyei ta mata mayagu atepatu ibom yawalowei. Teina yagu walo yo yagu paihowa ipaihowai aidiyena. ¹⁹ Na hinage yagu paihowao ve'ive'iladi yo wahiwahiyaladi yo abanuwapwanopwano ta Alu'aluwa Ve'ahihi yana wahiyalaena Besinana wasana maudoina yaguguya ta'iiliyei Yelusalemaena ana higa yalaoma Ililikom. ²⁰ Na wasa namwanamwana nuwanuwagu tupwa vauvaudi hiya aidiyai yaguguya mugai, hibom tupwadine nigele Besinana wasana hiyabenalei, wuwuna nigele nuwanuwagu na vali tauguguyao yadi paihowa yayemutulaidi. ²¹ Wuwuna Buki Ve'ahihi iwalo mahalava'o iwalo:

'Yaiyadiwo hiya Besinana wasana nigele hiyabenalei,
mata howola abo hibenalei, na hinuwa-masele'.

Paulo nuwanuwana Loma itaubo'eyedi

²²⁻²³ Teina wuwuna ta nigele yaya'itagomiune. Na hesi moiha, bolimai bagibagilina aidiyai

nuwanuwagu na ya'itagomiu, na nigele howahowagu. Na tupwaone teina aidiyai yagu paishowa bada yave'ovidi'o. ²⁴ Ainaena teina hauga ya'ita mugaiyegomiu, na tupwana omiu baidaguwao tayaliyaya, na amhaguigau ta yalau Sipeni. ²⁵ Na hesi mulitai abo yalaowa alimiayai, nuwanuwagu yalau mugai Yelusalem na Yaubada yana bodao adi hagu yamohedi. ²⁶ Wuwuna Masidoniya yo Gilisi nuwanuwadi ebe yadi velau yamohedi Yaubada yana bodao wewelohedi Yelusalem ainai. ²⁷ Tenem velaune hiya adi yaliyaya na hesi ana dumwalu wuwuna adi vagavaga hiya Yudeyaone aidiyai mwalona. Yudeyaone wasa namwanamwana hilawei aidiyai ta Besinana Yeisu hilobai eeta adi lowoinana ta teina hauga yadi vehaguhagu hinage mane habuluna hivetamalei ta yalawei Yelusalem. ²⁸ Ainaena teinai yagu paishowane yave'ovi, neta velaune teina Yelusalem yamohedi, na mulitai yalaowa alimiayai na ya'itagomiu, na alimiyyena yageluyo ta yalau Sipeni. ²⁹ Na yahanapuiya'o mata yagu taubo'ene inamwanamwa, wuwuna Besinana yana awanamwanamwa mwala'ina aliguwai imiyamiya, ainaena tayaliyaya toyawa.

³⁰ Tahiguwao, yada Bada Yeisu Besinana yehanaena na Alu'aluwa Ve'ahihi yana velauwena, alimiayai ya'awanoi mwala'ina ebe omiu na yau Yaubada ainai ta'awanoi vehabagu, ³¹ neta Yudeya tupwadi Yeisu nigele hiyayemidiyei, ta ebe havena hipipaigau, yo hinage Yaubada yana bodao Yelusalem ainai vehabadi, na ebe velau teina yalalawedi

vehabadi hiyaliyaya. ³² Eeta Yaubada yana nuwatuwu teina dova, mata mayagu yaliyaya yalaowa alimiyyai, ta netai alimiyyai ya'aiyawasi.

³³ Yaubada baidamiu, ibom nuwadaumwali wuwuna. Moiha.

16

Paulo yana awayauwedo

¹ Nuwamiyyai yamwauwi nuhudane Pibi ve-habana, iya dalava Kenikiliya ainai Yaubada yana boda ihaguhaguidi, ² na hauganane ilaowa alimiyyai, nuwanuwagu na yami vadai amygaei, Bada yehanaena, wuwuna amwa'amwaha teina dova Yaubada yana tomowa ilowoinanedi, eeta Pibi amhagui ebe tupwadi ginauli aidiyena i'ubwa, wuwuna ibom hinage dova Yaubada yana boda bagibagilidi ivelauwedi'o, na hinage yau dova ihaguigau.

³ Na hinage yagu awayauwedo Pilisila yo Akwila aidiyai amwalowei, hiya mwalona baidaguwao Besinana Yeisu vehabana avetau paihowa. ⁴ Na hinage yawahidi hitalamwedi vehabagu hauga abasilahé aidiyai. Ainaena vehabadi ya'awa yauwedo, na nigele ebeha yabom yagu awayauwedo, na hinage Yaubada yana boda hibom himiyamiya nigele Yudeya aidiyena.

⁵ Na hinage yagu awayauwedo amwalo mahalavaei hiya Yaubada yana boda himiya gogoi Pilisila yo Akwila yadi vada ainai.

Na yagu awayauwedo amwalo mahalavaei augelu Epenitosi ainai, iya Yeisu Besinana ana tauyemidi mugai Esiya yana abaloinao aidiyena.

6 Na hinage yagu awayauwedo Meli ainai, iya ipaipaihowa mwala'ina vehabamiu.

7 Ya'awa yauwedo hinage augeluwo Anidalonikosi yo Yuniyasi aidiyai, hiya Yudeya mwalona baidaguwao vada paipaiyai amiyamiya, hitau bwaune ma'adi ve'ahih Yeisu ana tauyewasao aidiyena, wuwuna hiya Besinana ana tauyemidiwo mugamugaidi, na mulitai yau.

8 Na hinage yagu awayauwedo augelu moiha Ampiliyasi ainai, iya Bada ana tauyemidi ehebo.

9 Na hinage yagu awayauwedo Ebanosi ainai, iya baidada Besinana vehabana tapaipaihowa, hinage yagu awayauwedo augelu Sitakisi ainai.

10 Na hinage yagu awayauwedo Apelisi ainai, iya Besinana ana tauyemidi moiha.

Na Alisitobulosi mayana bodoa yagu awayauwedo hinage aidiyai, **11** yo hinage Helodiyoni iya Yudeya towahona, na hinage Bada yana bodoa hiya Nasisosi yana vadai himiyamiya.

12 Yagu awayauwedo hinage Bada yana taupaihowa hiya waiwaihiudiyao Tilipena yo Tiliposa aidiyai.

Na hinage augelu Pesisi ainai, ibom Bada vehabana ipaipaihowa mwala'ina.

13 Na yagu awayauwedo hinage Luposi ainai, iya Bada ivesinuwai, yo hinanane hinage ainai, iya ivelauwegau dova yau natuna moiha.

14 Yagu awayauwedo hinage Asinikilito yo Pillegoni yo Hemisi yo Patalobasi yo Hemasi, yo Yaubada yana bodaone baidadiyao aidiyai.

15 Yagu awayauwedo Pilologosi yo Yuliya aidiyai, na hinage towahone Neliyosi manuhuna aidiyai, yo Olimipasi, yo Yaubada yana tomowao bodaone baidanao aidiyai.

16 Ainaena ehebo ehebo ami geluwo awa'au'augelu moiha ainaena amvelauwedi.

Na hinage Besinana yana bodo maudoidi tupwa maudoina aidiyena, yadi velau omiu Yaubada yana bodo Loma ainai alimiyai.

Paulo yana venuwamwau yana aba'ovi

17 Tahiguwao, teina yagu awanoi mwala'ina alimiyai ebeha am'lita avivinigomiu hiya tauwahei aidiyena, wuwuna ve'itanane mwalona amvaiya'o hiya nigele nuwadi, ainaena hi'awa'awa yababaei, na hinage tomowa yadi yemidi hi'abi'abiye tapiyaedi eeta amdena gabaedi. **18** Ebe yaiyadiwo yadi paihowa tenem dova, hiya nigele yada Bada Besinana vehabana hiyapaihowa, na hesi hiya yadi aiduma hipaipaihowaidine, wuwuna yadi walo am'amnadi aidiyena tomowa hiya nigele wahiwahiyaladi hi'oya'oyamaedi, na hiniuniuli wuyowedi. **19** Na omiu bada tomowa hihanapuigomiu'o maudoimiu ebeha wasa namwanamwana ana taumulitao, ainaena vehabamiu yayaliyaya mwala'ina. Na hinage nuwanuwagu na mumuga namwanamwana maudoina amhanapui moiha, na mumuga yababana amta'wata'wataedi.

20 Walo moiha, Yaubada ibom nuwadaumwali wuwuna, na aemiu vahalinai mata Tomodulele igoha mutumutu.

Yada Bada Yeisu Besinana yana ve'i'ilal alimiyai.

²¹ Timoti baidagu apaipaihowa na yana velau ilalaowa alimiayi, dova hinage tupwadi ama geluwo Yudeya aidiyena, Lusiyasi yo Yesoni yo Sosipateli.

²² Yau Tetiyasi leta teina yalele Paulo vehabana, yagu awayauwedo alimiayi Bada yehanaena.

²³ Na hinage towahone yana vadai amiyamiya, Yehana Gayosi, yana velau alimiayi, vada teina Yaubada yana boda yadi abamiya dalava.

Na hinage Elasitosi, ibom dalava teina mwala'ina ana mane ana tau'ita avivini, na tahidane Kwatasi, hitau bwau yadi velau alimiayi. [²⁴ Yada Bada Yeisu Besinana yana ve'i'ila maudoimiu alimiayi.]

²⁵ Ainaena teina hauga Yaubada tano'owei, wuwuna ibom howahowana na i'abiye wahiyalagomiu, yau yagu guguya ainaena, neta Yeisu Besinana wasana. Na hinage mwalona bolimai daodaodi aidiyai wasa teina dawadawanina na teina hauga i'abiye mahalavaya'o. ²⁶ na hesi teina hauga bada i'abiye mahalavaya'o alidai tauwalo mahalavao yadi leleowa aidiyena, na hinage Yaubada Miyamiya vateyaina iloina na ebeha dalava maudoina tomowadiyao wasa teina hihanapui ta ebe hiyemidi na hi'awa abiyei. ²⁷ Yaubada ibom tauhanapu moiha, ainaena howahowana Yeisu Besinana yehanaena tano'owei, hauga maudoina. Moiha.

**YAUBADA YANA WALO YEMIDI VAUVAUNA
The New Testament in the 'Auhelawa Language of
Papua New Guinea**

Nupela Testamen long tokples 'Auhelawa long Niugini

copyright © 2008 Papua New Guinea Bible Translation Association, Inc.

Language: 'Auhelawa

Translation by: Papua New Guinea Bible Translation Association

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

c4f269ee-bf9d-5438-a164-d22b6816de83